

Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2018

SELVITYS OP RYHMÄN HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ VUODELTA 2018

Tämä selvitys kuvaa OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmää. Luottolaitoksen ja arvopaperin liikkeeseenlaskijan on lain mukaan esitettävä selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä. OP Ryhmään kuuluvat liikkeeseenlaskijat (OP Yrityspankki Oyj ja OP-Asuntoluottopankki Oy) laativat omat selvityksensä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä, ja ne noudattavat oleellisin osin OP Ryhmän selvitystä. Tämä OP Ryhmän selvitys koskee keskusyhteisökonserniin kuuluvia muita luottolaitoksia, kuten OP Asiakaspalvelut Oy:tä ja OP-Korttiyhtiö Oyj:tä pois lukien edellä mainitut liikkeeseenlaskijat. Osuuspankit tulevat julkaisemaan omat selvityksensä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä.

Sisällys

Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuodelta 2018.....	1
1 Hallinnointi ja johto.....	3
2 Ryhmä- ja konsernirakenne sekä hallintoelimet.....	3
2.1 Ryhmärakenne	3
2.2 Hallinnon monimuotoisuus	6
2.3 OP Ryhmän rakenteessa vuonna 2018 tapahtuneet muutokset	6
3 Keskusyhteisön osuuskunnan kokous.....	7
3.1 Kokouksen tehtävät ja käsiteltävät asiat.....	7
3.2 Kokouksen koollekutsumismenettely ja kokouksiin osallistujat.....	7
3.3 Kokouksen päätöksentekomenettely.....	8
3.4 Osuuskunnan kokous vuonna 2018	8
3.5 OP Ryhmän nimitysvaliokunta.....	8
4 Hallintoneuvosto ja sen valiokunnat	8
OP Osuuskunnan hallintoneuvosto	8
4.1 Hallintoneuvoston valinta, kokoonpano ja toimikausi	8
4.2 Hallintoneuvoston tehtävät.....	9
4.3 Hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat (puheenjohtajisto).....	10
4.4 Hallintoneuvoston kokouskäytäntö ja päätöksentekomenettely	10
4.5 OP Osuuskunnan hallintoneuvoston jäsenet OP-liitoittain 20.3.2018	11
4.6 Hallintoneuvoston toiminta 2018	13
4.7 Hallintoneuvoston valiokunnat	14
5 OP Ryhmän pääjohtaja ja OP Osuuskunnan toimitusjohtaja sekä johtokunta.....	20
5.1 OP Ryhmän pääjohtaja.....	20
5.2 OP Osuuskunnan toimitusjohtaja	20
5.3 OP Osuuskunnan johtokunta	20
5.4 Johtokunnan valiokunnat ja toimikunnat	30
5.5 Keskusyhteisökonsernin johtoryhmä.....	32
6 Johtamisjärjestelmä.....	32
6.1 Arvot ja eettisen ohjeistuksen rooli	32
6.2 OP Osuuskunnan rakenne ja johtamisjärjestelmä.....	32
6.3 Keskusyhteisökonsernin johtamisjärjestelmä ja keskusyhteisön tytäryhtiöt.....	32
7 Sisäinen ja ulkoinen valvonta	35
7.1 Sisäinen valvonta	35
7.2 Sisäinen tarkastus.....	36
7.3 Compliance.....	37
7.4 Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta.....	37
7.5 Ulkoinen valvonta.....	40
8 Taloudellinen raportointiprosessi.....	42
8.1 Taloudellisen raportoinnin organisointi.....	42
8.2 Taloudellisen raportoinnin riippumaton arviointi.....	43

8.3	Taloudellinen raportointi 2018.....	43
9	Palkitseminen.....	44
9.1	OP Ryhmän palkat ja palkitseminen.....	44
9.2	Johtokunnan palkat ja luontaisedut vuonna 2018.....	49
10	Sisäpiirihallinto.....	50
10.1	Sisäpiirirekisterien ja sisäpiiriluelliden julkisuus ja nähtävillä pito.....	51
11	Tiedonantopolitiikka.....	51
12	Yritysvastuu.....	52
13	Hallinnointiperiaatteiden päivitys.....	53

Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement)

1 HALLINNOINTI JA JOHTO

Tämä selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement), on laadittu luottolaitoslain (luottolaitosdirektiivin ja vakavaraisuusasetuksen CRD4/CRR), arvopaperimarkkinalain 7 luvun 7 §:n ja soveltuvin osin Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin (2015) mukaisesti. Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä annetaan toimintakertomuksesta erillisenä.

Selvitys sisältää myös eräitä muita keskeisiä hallinnoinnin osa-alueita, joita koskevat ajantasaiset tiedot ovat saatavilla OP:n internetsivuilla www.op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi.

OP Osuuskunnan johtokunta käsitteli 28.1.2019 tämän hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevan selvityksen. Myös OP Ryhmän hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta arvioi selvityksen kokouksessaan. OP Ryhmän tilintarkastaja KPMG Oy Ab on tarkastanut, että selvitys on annettu ja että sen sisältämä kuvaus taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa.

Tämä selvitys sekä OP Ryhmän tilinpäätös, toimintakertomus, tilintarkastuskertomus ja vuosikatsaus ovat saatavilla OP:n internetsivuilla www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit.

OP Ryhmän ja sen keskusyhteisön OP Osuuskunnan (keskusyhteisö) päätöksenteko ja hallinto perustuvat voimassa olevien Suomen lakien ja niiden nojalla annettujen normien noudattamiseen. OP Ryhmän toimintaa säätelevät etenkin laki talletuspankkien yhteenliittymästä, laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista, laki luottolaitostoiminnasta, vakuutusyhtiölaki, sijoituspalvelulaki, osuuskuntalaki ja osakeyhtiölaki.

OP Ryhmän hallinnointiperiaatteet noudattavat soveltuvin osin ja osuustoiminnallisuuden erityispiirteet huomioon ottaen Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n lokakuussa 2015 hyväksymää Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia.

Lisäksi OP Ryhmä noudattaa toiminnassaan Hyvän liiketavan periaatteita (Code of Business Ethics).

2 RYHMÄ- JA KONSERNIRAKENNE SEKÄ HALLINTOELIMET

2.1 Ryhmärakenne

2.1.1 OP Ryhmä

OP Ryhmä on osuustoiminnallinen, vuonna 1902 perustettu itsenäisten osuuspankkien sekä ryhmän keskusyhteisön tytäryhtiöineen muodostama keskinäisessä vastuussa toimiva finanssiryhmä. OP Ryhmän menestyksen perusta on vahvasti sidoksissa omistaja-asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden taloudellisen menestyksen, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseen. Suomalaisuus on tärkeä osa ryhmän identiteettiä.

OP Ryhmän muodostavat 31.12.2018 tilanteessa 156 jäsenosuuspankkia sekä niiden keskusyhteisö OP Osuuskunta tytär- ja lähiyhtiöineen. Ryhmän toiminta perustuu osuustoiminnallisuuteen; yhdessä tekemiseen ja menestyksen jakamiseen kaikkien kesken. OP Ryhmän perustehtävänä on luoda vahvan vakavaraisuutensa ja tehokkuutensa avulla kestävä

taloudellista menestystä, turvallisuutta ja hyvinvointia omistaja-asiakkaille ja toimintaympäristölle.

OP Ryhmän liiketoiminta on jaettu kolmeen segmenttiin, jotka olivat vuoden 2018 loppuun asti Pankkitoiminta, Vahinkovakuutus ja Varallisuudenhoito. Uusien liiketoimintasegmenttien mukainen rakenne astui voimaan 1.1.2019. Nämä uudet liiketoimintasegmentit ovat Pankkitoiminnan henkilö- ja pk-yritysassiakkaat, Pankkitoiminnan yritys- ja instituutioasiakkaat sekä Vakuutusasiakkaat.

OP Ryhmä muodostuu kahdesta osasta:

1. talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain mukaisesta yhteenliittymästä
2. muusta OP Ryhmästä.

OP Ryhmän luottolaitokset vastaavat toistensa veloista. EKP valvoo OP Ryhmää konsolidoidusti.

Yhteenliittymän muodostavat yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunta, sen konsolidointiryhmään kuuluvat yritykset, keskusyhteisön jäsenluottolaitokset sekä niiden konsolidointiryhmään kuuluvat yritykset sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt omistavat yhdessä yli puolet.

OP Ryhmän muodostavat yhteenliittymä sekä sellaiset yhteenliittymän ulkopuoliset yritykset, joiden äänivallasta yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt omistavat yli puolet. OP Ryhmän laajuus eroaa yhteenliittymän laajuudesta siinä, että OP Ryhmään kuuluu myös muita yrityksiä kuin luotto- ja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimpiä ovat vakuutusyhtiöt, joiden kanssa yhteenliittymä muodostaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymän. Lisäksi OP Ryhmään kuuluu sairaalatoimintaa harjoittava Pohjola Terveys Oy.

OP Ryhmän yhteenliittymän juridista rakennetta on selvitetty tarkemmin OP Ryhmän tilinpäätöksessä. Yhteenliittymä ei muodosta kirjanpitolaissa tarkoitettua konsernia eikä luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua konsolidointiryhmää. Keskusyhteisö laatii talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain 9 §:ssä tarkoitetun yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen.

2.1.2 Osuuspankit

Osuuspankit ovat itsenäisiä, paikallista vähittäispankkitoimintaa harjoittavia talletuspankkeja. Ne tarjoavat kotitalous- ja pk-yrityksiä varten maa- ja metsätaloudensijoituksille sekä julkiselle sektorille nykyaikaiset ja kilpailukykyiset pankkipalvelut. Pääkaupunkiseudulla vastaava vähittäispankkitoimintaa harjoittaa Helsingin Seudun Osuuspankki, joka kuuluu keskusyhteisökonserniin ja jonka hallintomalli ja -rakenne poikkeaa muista osuuspankeista.

Yritysmuodoltaan osuuspankit ovat osuuskuntia, joissa päätöksenteon perusarvoihin kuuluu jäsen ja ääni -periaate. Osuuspankeissa omistaja-asiakkaiden päätösvaltaa käyttää omistaja-asiakkaista muodostuva edustajisto tai osuuskunnan kokous, joka valitsee pankille hallintoneuvoston. Hallintoneuvosto puolestaan valitsee pankille hallituksen.

Päätöksenteko osuuspankissa

Keskusyhteisön hallintoneuvosto on vahvistanut ryhmälle Luotettavan hallinnon periaatteet.

2.1.3 OP-liitot

OP-liitot ovat jäsenosuuspankkien alueellisia yhteistyöelimiä. Suomessa on kuusi (6) OP-liittoa.

OP-liiton jäsenpankkien edustajista koostuva kokous valitsee hallituksen edustamaan liittoa ja hoitamaan sen asioita.

2.1.4 OP Osuuskunta ja sen tehtävät

OP Ryhmän keskusyhteisö on OP Osuuskunta, ruotsiksi OP Andelslag, englanniksi OP Cooperative. Keskusyhteisön kotipaikka on Helsinki.

Keskusyhteisössä jäsenosuuspankkien päätösvalta on osuuskunnan kokouksella ja sen valitsemalla hallintoneuvostolla. Operatiivista päätösvaltaa käyttää hallintoneuvoston valitsema hallituksena toimiva johtokunta, joka koostuu ammattijohtajista. OP Osuuskunnan omistavat keskusyhteisön jäsenpankit.

Keskusyhteisön jäseninä voivat olla talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa tar-koitetut luottolaitokset, joiden säännöt tai yhtiöjärjestyksen keskusyhteisö on hyväksynyt. Jäseneksi ottamisesta päättää hallintoneuvosto.

Keskusyhteisön tehtävänä on yhteenliittymän keskusyhteisönä ja OP Ryhmän muodostaman rahoitus- ja vakuutusryhmittymän johdossa olevana yrityksenä edistää ja tukea tasapuoli- sesti jäsenluottolaitostensa, muiden OP Ryhmään kuuluvien yritysten ja yhteisöjen sekä koko ryhmän kehitystä ja yhteistoimintaa. Tässä tarkoituksessa keskusyhteisö ohjaa ryhmän keskitettyjä palveluja, kehittää ryhmän liiketoimintaa, huolehtii ryhmän strategisesta ohjauk- sesta ja edunvalvonnasta sekä hoitaa yhteenliittymän keskusyhteisölle ja rahoitus- ja va- kuutusryhmittymän johdossa olevalle yritykselle kuuluvat ohjaus- ja valvontatehtävät. Li- säksi keskusyhteisö toimii OP Ryhmän strategisena omistusyhteisönä.

2.2 Hallinnon monimuotoisuus

Hallintoelinten kokoonpanoa suunnitellaan pitkäjänteisesti. Tehokas työskentely hallintoeli- missä edellyttää, että niissä on riittävästi monipuolista asiantuntemusta, osaamista ja koke- musta.

Valmisteltaessa hallintoelinten jäsenten valintaa kiinnitetään huomiota henkilön hallintoeli- men kokoonpanolle tuottamaan lisäarvoon muun muassa riittävän monimuotoisuuden yllä- pitämisessä ja kehittämisessä. Monimuotoisuutta ylläpidetään ja kehitetään varmistamalla valittavien henkilöiden monipuolinen osaaminen ja kokemus, alueellinen edustavuus ja su- kupuolten ja eri ikäryhmien riittävä edustus hallintoelimissä.

Tavoitteena on, että keskusyhteisön hallintoneuvostossa ja osuuspankkien hallintoneuvos- toissa ja hallituksissa molemmat sukupuolet ovat edustettuina suhteessa 60/40. Tavoittee- seen pyritään pitkäjänteisesti varmistamalla, että ehdolla olevista, osaamiseltaan ja koke- mukseltaan tasavahvoista henkilöistä ehdolle hallintoelimen jäseneksi asetetaan se, joka edustaa hallintoelimessä vähemmistönä olevaa sukupuolta.

2.3 OP Ryhmän rakenteessa vuonna 2018 tapahtuneet muutokset

OP Ryhmän tilinpäätökseen yhdisteltiin vuoden 2018 lopussa yhteensä 156 osuuspankkia (167) konserniyhtiöineen ja OP Osuuskunta -konserni.

OP Vakuutus Oy myi Baltiassa toimivan tytäryhtiönsä Seesam Insurance AS:n koko osakekannan Latvian ja Liettuan sivuliikkeineen Vienna Insurance Groupille (VIG). Kauppakirja osapuolten välillä allekirjoitettiin 18.12.2017 ja kauppa toteutui lopullisesti 31.8.2018.

Aiemmin OP Ryhmän sisäisenä luottovakuutusyhtiönä toiminut OVY Oy sulautui OP Osuuskuntaan. Sulautumisen täytäntöönpano rekisteröitiin 31.7.2018.

Payment Highway Oy sulautui Checkout Finland Oy:öön. Sulautumisen täytäntöönpano rekisteröintiin 31.8.2018.

Vuoden 2018 aikana osuuspankkien lukumäärää pienensivät osuuspankkien fuusiot.

Leppävirran Osuuspankki ja Suonenjoen Osuuspankki sulautuivat Pohjois-Savon Osuuspankkiin. Sulautumisen täytäntöönpano rekisteröitiin 28.2.2018.

Auran Osuuspankki, Marttilan Osuuspankki, Pöytyän Osuuspankki ja Tarvasjoen Osuuspankki sulautuivat Paattisten Osuuspankkiin. Sulautumisen yhteydessä Paattisten

Osuuspankin toiminimi muuttui Auranmaan Osuuspankiksi. Sulautumisen täytäntöönpano rekisteröitiin 31.3.2018.

Haukivuoren Osuuspankki, Heinäveden Osuuspankki, Hirvensalmen Osuuspankki ja Sulkavan Osuuspankki sulautuivat Suur-Savon Osuuspankkiin. Sulautumisen täytäntöönpano rekisteröitiin 31.3.2018.

Käylän Osuuspankki sulautui Kuusamon Osuuspankkiin. Sulautumisen täytäntöönpano rekisteröitiin 31.8.2018.

Mellilän Osuuspankki ja Niinijoen Osuuspankki ovat 21.8.2018 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaan Mellilän Osuuspankki sulautuu Niinijoen Osuuspankkiin. Sulautumisen yhteydessä Niinijoen Osuuspankin toiminimi muuttuu Niinijokivarren Osuuspankiksi. Sulautumisen täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta on 28.2.2019.

Turun Seudun Osuuspankki ja Merimaskun Osuuspankki ovat 13.12.2018 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaan Merimaskun Osuuspankki sulautuu Turun Seudun Osuuspankkiin. Sulautumisen täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta on 30.4.2019.

Järvi-Hämeen Osuuspankki ja Kalkkisten Osuuspankki ovat 17.12.2018 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaan Kalkkisten Osuuspankki sulautuu Järvi-Hämeen Osuuspankkiin. Sulautumisen täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta on 30.4.2019.

3 KESKUSYHTEISÖN OSUUSKUNNAN KOKOUS

OP Osuuskunnan ylin päättävä toimielin on osuuskunnan kokous.

3.1 Kokouksen tehtävät ja käsiteltävät asiat

Varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa käsitellään keskusyhteisön sääntöjen 7 §:ssä mainitut asiat, joita ovat muun muassa edellisen tilikauden tuloslaskelman ja taseen sekä konsernituloslaskelman ja konsernitaseen vahvistaminen ja hallintoneuvoston jäsenten ja tilintarkastajan valitseminen. Osuuskunnan kokous hyväksyy myös mahdolliset sääntömuutokset.

3.2 Kokouksen koollekutsumismenettely ja kokouksiin osallistujat

Varsinainen osuuskunnan kokous pidetään vuosittain ennen toukokuun loppua (käytännössä maaliskuussa) osuuskunnan kotipaikassa Helsingissä. Kokouksen kutsuu koolle hallintoneuvosto. Ylimääräinen osuuskunnan kokous pidetään, milloin hallintoneuvosto katsoo siihen olevan aihetta tai milloin se muuten on lain mukaan pidettävä.

Kokoukseen osallistuvat keskusyhteisön jäsenpankkien edustajat.

Osuuskunnan kokous kutsutaan koolle ilmoituksella, joka aikaisintaan kaksi kuukautta ja vähintään yhtä viikkoa ennen viimeistä ilmoittautumispäivää saatetaan jäsenten tiedoksi kirjallisesti tai sähköistä tietoliikenneyhteyttä käyttäen.

3.3 Kokouksen päätöksentekomenettely

Kokouksessa käytettäviä äänimääriä laskettaessa jäsen saa osuusmaksujen perusteella yhtä monta ääntä kuin sillä on keskusyhteisön jäsenosuuksia.

Vakavaraiset jäsenosuuspankit saavat lisä-ääniä keskusyhteisön säännöissä tarkemmin määritellyllä tavalla. Jäsen ei kuitenkaan saa äänestää enemmällä kuin kahdella prosentilla kokouksessa edustetusta äänimäärästä. Jäsenellä on osuuskunnan kokouksessa vain yksi ääni, mikäli jäsen on omien taloudellisten vaikeuksiensa vuoksi saanut osuuskunnan päätökseen perustuvaa taloudellista tukea, joka täyttää keskusyhteisön sääntöjen 8 §:ssä yksilöidyt tunnusmerkit.

3.4 Osuuskunnan kokous vuonna 2018

OP Osuuskunta piti varsinaisen osuuskunnan kokouksen Helsingissä 20.3.2018. Kokous vahvisti vuoden 2017 tilinpäätöksen, päätti ylijäämän käyttämisestä, myönsi tilivelvollisille vastuuvapauden sekä teki tarvittavat henkilövalinnat. Lisäksi osuuskunnan kokous päätti osuuskunnan sääntöjen muuttamisesta sekä osuuskunnan lahjoituksista.

3.5 OP Ryhmän nimitysvaliokunta

Valiokunnan lakisääteisenä tehtävänä on avustaa hallintoneuvostoa hallintoneuvoston jäsenten ehdollepanoa ja valintaa koskevissa, erityisesti seuraavissa asioissa:

- hallintoneuvoston työskentelylle tarpeellisten tietojen ja taitojen, kokemuksen, monimuotoisuuden sekä jäsenyyden vaatiman ajankäytön arviointi, uusien jäsenten tehtävänkuvien ja vaadittavien valmiuksien määrittely sekä jäsen ehdokkaiden etsiminen ja arviointi
- hallintoneuvoston kokoonpanon, työskentelyn sekä yksittäisten jäsenten työskentelyn arviointi sekä
- hallintoneuvoston monimuotoisuuden ja sukupuolten tasapuolisen edustuksen edistäminen.

OP Ryhmän nimitysvaliokunnan muista tehtävistä säädetään hallintoneuvoston vahvistamassa nimitysvaliokunnan työjärjestyksessä.

Valiokuntaan kuuluvat jäseninä kunkin OP-liiton hallituksen puheenjohtaja sekä ensimmäinen ja toinen varapuheenjohtaja. Valiokunnan puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana toimivat hallintoneuvoston tähän tehtävään nimittämät valiokunnan jäsenet, joiden on oltava OP-liittojen hallitusten puheenjohtajia.

4 HALLINTONEUVOSTO JA SEN VALIOKUNNAT

OP Osuuskunnan hallintoneuvosto

4.1 Hallintoneuvoston valinta, kokoonpano ja toimikausi

Keskusyhteisön hallintoneuvostossa on sääntöjen mukaan vähintään 32 ja enintään 36 osuuskunnan kokouksen valitsemaa jäsentä. Hallintoneuvoston jäsenistä 16 valitaan OP-liittojen alueelta siten, että Pohjois-Suomen, Pohjanmaa-Österbottenin, Itä-Suomen ja Länsi-Suomi-Sydkusten OP-liitoista valitaan jokaisesta 3 jäsentä ja Sisä-Suomen ja Etelä-Suomen OP-liitoista valitaan jokaisesta 2 jäsentä. Lisäksi jäsenistä 16 valitaan OP-liittojen alueelta siten, että näiden jäsenten paikkajako OP-liittojen kesken määräytyy siinä

suhteessa kuin OP-liiton jäsenpankeilla on yhteensä omistaja-asiakkaita kaikista OP Ryhmän omistaja-asiakkaista.

Hallintoneuvoston jäsenistä vähintään 4 on henkilöitä, jotka eivät ole OP Ryhmään kuuluvan yrityksen hallintoelimen jäseniä, niiden toimitusjohtajia eivätkä työsuhteessa tällaiseen yritykseen.

Hallintoneuvoston jäsenen toimikausi on kolme vuotta. Omistaja-asiakkaiden määrän perusteella valittujen jäsenten toimikausi päättyy kuitenkin sitä ennen, jos OP-liittojen omistaja-asiakkaiden määrän perusteella laskettu paikkajako muuttuu.

Hallintoneuvoston jäseneksi voidaan valita rehelliseksi ja luotettavaksi tunnettu henkilö, jolla ammatillisen kokemuksen perusteella voidaan arvioida olevan edellytykset osallistua tehokkaasti hallintoneuvoston työskentelyyn ja joka täyttää OP Ryhmän sisäisessä ohjeistuksessa asetetut muut vaatimukset.

4.2 Hallintoneuvoston tehtävät

Hallintoneuvoston tehtävänä on vahvistaa OP Ryhmän strategia ja riskitoleranssit sekä muut strategiset tavoitteet ja toimintalinjaukset sekä valvoa johtokunnan ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa keskusyhteisön hallintoa ja sitä, että keskusyhteisön toimintaa hoidetaan asiantuntevasti ja huolellisesti osuuskuntalain, talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain, muun sääntelyn ja viranomaisvaatimusten, keskusyhteisön sääntöjen sekä keskusyhteisön ja OP Ryhmän edun mukaisesti.

Lakisääteisen valvontatehtävänsä täyttämiseksi hallintoneuvoston tehtävänä on:

- seurata OP Ryhmän strategian toteutumista ja huolehtia siitä, että OP Ryhmän strategian ja riskitoleranssien sekä muiden strategisten linjausten ja toimintaperiaatteiden noudattamista valvotaan luotettavasti
- huolehtia siitä, että OP Ryhmän sisäiset valvontajärjestelmät ovat luotettavia
- arvioida säännöllisesti OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmien tehokkuutta
- ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin valvonnassaan havaitsemiensa puutteiden korjaamiseksi.

Hallintoneuvoston lakisääteisenä tehtävänä on lisäksi:

- hyväksyä OP Ryhmälle toimintaperiaatteet, joilla edistetään hallintoelinten kokoonpanon monimuotoisuutta, sekä tavoite sukupuolten tasapuolisesta edustuksesta hallintoelimissä sekä laatia toimintaperiaatteet, joilla tavoite saavutetaan ja ylläpidetään
- päättää OP Ryhmässä sovellettavien palkitsemisjärjestelmien yleiset periaatteet
- valita ja vapauttaa johtokunnan puheenjohtajana toimiva pääjohtaja, tämän varamies sekä muut johtokunnan jäsenet sekä päättää näiden palkka- ja eläke-eduista ja tehtävänjaosta
- antaa varsinaiselle osuuskunnan kokoukselle lausunto tilinpäätöksestä, konserniti-linpäätöksestä ja toimintakertomuksesta
- päättää osuuskunnan kokouksen koolle kutsumisesta.

Muista hallintoneuvoston tehtävistä säädetään hallintoneuvoston työjärjestyksessä.

4.3 Hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat (puheenjohtajisto)

Hallintoneuvosto valitsee keskuudestaan ensimmäisessä varsinaisen osuuskunnan kokouksen jälkeen pidettävässä kokouksessa puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa seuraavan varsinaisen osuuskunnan kokouksen päättymiseen saakka. Hallintoneuvoston puheenjohtajan ja vähintään toisen varapuheenjohtajan on oltava henkilö, joka ei ole OP Ryhmään kuuluvan yrityksen toimitusjohtaja eikä työsuhteessa tällaiseen yritykseen.

Hallintoneuvoston puheenjohtajiston muodostavat hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat. Puheenjohtajisto toimii keskustelutahona johtokunnan puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajalle OP Ryhmän ja keskusyhteisökonsernin näkökulmasta tärkeissä ja laajakantoisissa strategisissa kysymyksissä sekä OP Ryhmän henkilöstöjohtajille niissä HR-asioidissa, joissa johtokunta on esteellinen.

4.4 Hallintoneuvoston kokouskäytäntö ja päätöksentekomenettely

Hallintoneuvosto kokoontuu puheenjohtajan tai tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtajan kutsusta pääsääntöisesti 6–7 kertaa vuodessa. Hallintoneuvosto on päätösvaltainen, kun läsnä on enemmän kuin puolet jäsenistä. Hallintoneuvostoon tulevat asiat käsitellään etukäteen hallintoneuvoston työvaliokunnassa tai hallintoneuvoston muissa valiokunnissa.

Kokouksissa on läsnäolo- ja puheoikeus myös OP Osuuskunnan johtokunnan jäsenillä, riskienhallinnasta vastaavalla johtajalla, compliancesta vastaavalla johtajalla, sisäisestä tarkastuksesta vastaavalla johtajalla ja muilla pääjohtajalle raportoivilla henkilöillä sekä viidellä erikseen nimetyllä henkilöstön edustajalla tai näiden mahdollisilla varahenkilöillä.

Hallintoneuvosto on vahvistanut muun muassa seuraavat työjärjestykset ja ohjeet:

- Hallintoneuvoston työjärjestys
- Hallintoneuvoston puheenjohtajiston työjärjestys
- OP Ryhmän nimitysvaliokunnan työjärjestys
- Hallintoneuvoston työvaliokunnan työjärjestys
- Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnan työjärjestys
- Hallintoneuvoston palkitsemisvaliokunnan työjärjestys
- Hallintoneuvoston riskienhallintavalioikunnan työjärjestys
- Keskusyhteisökonsernin johdon nimitysvaliokunnan työjärjestys
- Johtokunnan työjärjestys
- Luotettavan hallinnon periaatteet
- Sisäisen valvonnan periaatteet
- Riskinotto ja riskitoleranssijärjestelmä
- Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet ja vakavaraisuuslaskennan periaatteet.

Lisäksi hallintoneuvosto vahvistaa OP Ryhmää koskevia toimintaperiaatteita.

4.5 OP Osuuskunnan hallituneuvoston jäsenet OP-liitoittain 20.3.2018

(Vakavaraisuuden perusteella valittujen jäsenten toimikausi merkitty suluin.)

Nimi, syntymä- vuosi ja kotipaikka	OP-liitto ja henkilön toimi- kausi	Asema OP Osuus- kunnan hallinto- neuvostossa (suluissa johtoteh- tävien määrä)*	Päätoimi, titteli, kou- lutus	Hallintohenkilötaustaisen asema osuuspankissa
Alho Timo, 1964, Lappeenranta	Etelä-Suomi, 2018–(2021)	Jäsen (4)	Toiminnanjohtaja, Lap- peenrannan teknillisen yliopiston tukisäätiö, ekonomi, yo-merko- nomi	Hallituksen puheenjohtaja, Etelä-Karjalan Osuuspankki
Arvio Kalle, 1964, Siikajoki	Pohjois-Suomi, 2018–(2021)	Jäsen (3)	Toimitusjohtaja, Ruukin Osuuspankki, yo-merkonomi, MBA, LKV, APV1	
Bäckman Tiina, 1959, Oulu	Muu jäsen (alueperiaatetta noudattamatta valittu) 2017–2020	Jäsen (2)	Rautaruukin Eläkesää- tiön hallituksen pu- heenjohtaja, VT	
Eklund Ola, 1952, Raasepori	Länsi-Suomi– Sydkusten, 2016–2019	Jäsen (3)	Toimitusjohtaja, Wintem-Agency Oy, insinööri (ylempi AMK)	Hallituksen puheenjohtaja, Andelsbanken Raseborg
Enberg Leif, 1954, Korsnäs	Pohjanmaa–Ös- terbotten, 2016–2019	Jäsen (5)	Yrittäjä, Oy Mapromec Ab, KTM	Hallituksen puheenjohtaja, Korsnäs Andelsbank
Harju Anne, 1969, Salla	Pohjois-Suomi, 2018–(2021)	Jäsen (3)	Toimitusjohtaja, Sallan Osuuspankki, MMM	
Heinonen Jarna, 1965, Kaarina	Länsi-Suomi– Sydkusten, 2018–(2021)	Jäsen (3)	Yrittäjyyden professori, Turun kaupakorkea- koulu, Turun yliopisto, KTT	Hallituksen puheenjohtaja, Turun Seudun Osuuspankki
Hinkkanen Mervi, 1954, Kontiolahti	Itä-Suomi, 2017–2020	Jäsen (2)	Koordinaattori, Karelia ammattikorkeakoulu, restonomi AMK, MBA	Hallituksen puheenjohtaja, Pohjois-Karjalan Osuus- pankki
Hällfors Terttu, 1955, Ulvila	Länsi-Suomi– Sydkusten, 2017–2020	Jäsen (2)	Terveyskeskuslääkäri, Ulvilan terveyskeskus, Lääket.lis.	Hallituksen puheenjohtaja, Länsi-Suomen Osuuspankki
Jurmu Taija, 1976, Rovaniemi	Pohjois-Suomi, 2016–2019	Jäsen (4)	Asianajaja, Asianajotoimisto Jurmu, OTM, asianajajatutkinto, HHJ PJ	Hallituksen varapuheenjohtaja, Pohjolan Osuuspankki
Kaakko Marja- Liisa, 1965, Kala- joki	Pohjanmaa–Ös- terbotten, 2016–2019	Jäsen (2)	Lehtori, Centria-am- mattikorkeakoulu, eko- nomi, KTM	Hallituksen varapuheenjohtaja, Kalajoen Osuuspankki

Kiander Jaakko, 1963, Helsinki	Muu jäsen (alueperiaatetta noudattamatta valittu) 2018–2021	Jäsen (2)	Johtaja, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen; VTT	
Kietäväinen Seppo, 1959, Juva	Itä-Suomi, 2018–2021	Jäsen (3)	Agrologi	Hallituksen puheenjohtaja, Suur-Savon Osuuspankki
Koivula Olli, 1955, Kitee	Itä-Suomi, 2018–(2021)	Jäsen (2)	Toimitusjohtaja, Kiteen Seudun Osuuspankki, KTM, agrologi	
Korkonen Jaakko, 1966, Seinäjoki	Pohjanmaa–Österbotten, 2018–2021	Jäsen (2)	Lehtori, Seinäjoen koulutuskuntayhtymä / Koulutuskeskus Sedu, insinööri (ylempi AMK), opetushallinnon tutkinto	Hallituksen puheenjohtaja, Peräseinäjoen Osuuspankki
Kuosa-Kaartti Katja-Riina, 1973, Orimattila	Etelä-Suomi, 2018–(2021)	Jäsen (3)	KHT-tilintarkastaja, Tilintarkastus Kuosa-Kaartti Oy, KTM	Hallituksen puheenjohtaja, Orimattilan Osuuspankki
Kääriäinen Jukka, 1953, Iisalmi	Itä-Suomi, 2018–2021	Jäsen (2)	Suunnittelija, Kansaneläkelaitos, VTM	Hallintoneuvoston puheenjohtaja, Pohjois-Savon Osuuspankki
Laine Timo, 1959, Lahti	Etelä-Suomi, 2017–2020	Jäsen (4)	Toimitusjohtaja, kauppaneuvos Päijät-Hämeen Osuuspankki, OTK, VT, eMBA	
Luomala Juha, 1963, Valkeakoski	Sisä-Suomi, 2017–2020	Jäsen (3)	Toimitusjohtaja, Valkeakosken Osuuspankki, KTM, LKV	
Metsä-Tokila Timo, 1968, Naantali	Länsi-Suomi–Sydkusten, 2018–(2021)	Jäsen (2)	Johtaja, Varsinais-Suomen ELY-keskus	Hallituksen varapuheenjohtaja Paattisten Osuuspankki
Myller Kyösti, 1957, Ilomantsi	Sisä-Suomi, 2018–(2021)	Jäsen (2)	Toimitusjohtaja, Jämsän Seudun Osuuspankki, merkonomi, MBA	
Mäkelä Anssi, 1961, Urjala	Sisä-Suomi, 2018–(2021)	Jäsen (2)	Senior Manager, Valmet Technologies Oy, DI	Hallituksen puheenjohtaja, Urjalan Osuuspankki
Nevalainen Leo-Petteri, 1974, Savitaipale	Etelä-Suomi, 2018–2021	Jäsen (2)	Toimitusjohtaja, Savitaipaleen Osuuspankki, OTM, VT	
Nieminen Juha-Pekka, 1955, Uusikaupunki	Länsi-Suomi–Sydkusten, 2018–2021	Jäsen (2)	Toimitusjohtaja, OP Lounaisrannikko, ekonomisti, eMBA	
Nikola Annukka, 1960, Kirkkonummi	Etelä-Suomi, 2018–(2021)	Jäsen (4)	Hallintojohtaja, Konehuone Oy, KTM, ekonomisti	Hallintoneuvoston puheenjohtaja, Länsi-Uudenmaan Osuuspankki
Niskanen Yrjö, 1957, Rantasalmi	Itä-Suomi, 2018–(2021)	Jäsen (2)	MMT	Hallituksen varapuheenjohtaja, OP Rantasalmi, Hallituksen jäsen, Suur-Savon OP-liitto

Näsi Olli, 1963, Huittinen	Länsi-Suomi–Sydkusten, 2018–(2021)	Jäsen (3)	Toimitusjohtaja, Satakunnan Osuuspankki, OTK, VT, eMBA	
Palomäki Riitta, 1957, Helsinki	Muu jäsen (alueperiaatetta noudattamatta valittu) 2017–2020	Jäsen (2)	KTM	
Pehkonen Jaakko, 1960, Jyväskylä	Sisä-Suomi, 2017–2020	Hallintoneuvoston puheenjohtaja (5)	Kansantaloustieteen professori, Jyväskylän yliopisto, KTT	Hallituksen puheenjohtaja, Keski-Suomen Osuuspankki
Sahlström Petri, 1971, Oulu	Pohjois-Suomi, 2016–2019	Jäsen (3)	Dekaani, Oulun yliopisto, Oulun yliopiston kauppakorkeakoulu, KTT	Hallituksen varapuheenjohtaja, Oulun Osuuspankki
Sotarauta Markku, 1963, Ylöjärvi	Sisä-Suomi, 2018–(2021)	Jäsen (2)	Professori, Tampereen yliopisto, HTT	Hallituksen varapuheenjohtaja, OP Tampere
Suhonen Timo, 1959, Nivala	Pohjanmaa–Österbotten, 2018–(2021)	Jäsen (2)	Toimitusjohtaja, Suomenselän Osuuspankki, KTM, eMBA, LKV	
Tarkkanen Olli, 1962, Seinäjoki	Pohjanmaa–Österbotten, 2018–(2021)	Hallintoneuvoston II varapuheenjohtaja (4)	Toimitusjohtaja, Etelä-Pohjanmaan Osuuspankki, OTK, VT, eMBA	
Väisänen Mervi, 1963, Sotkamo	Pohjois-Suomi, 2016–2019	Hallintoneuvoston I varapuheenjohtaja (7)	Markkinoinnin lehtori, Kajaanin ammattikorkeakoulu, KTM, ekonomi	Hallituksen varapuheenjohtaja, Kainuun Osuuspankki
Väänänen Ari, 1973, Maaninka	Itä-Suomi, 2018–(2021)	Jäsen (3)	Toimitusjohtaja, Maaningan Osuuspankki, OTK, VT	
Ylimartimo Arto, 1959, Oulunsalo	Muu jäsen (alueperiaatetta noudattamatta valittu) 2017–2020	Jäsen (2)	Hallituksen puheenjohtaja, Asylum Oy KTM, KHT	

4.6 Hallintoneuvoston toiminta 2018

Hallintoneuvosto kokoontui vuoden aikana seitsemän kertaa. Hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi Jaakko Pehkonen ja varapuheenjohtajina Mervi Väisänen sekä Olli Tarkkanen. Muut hallintoneuvoston jäsenet on kuvattu sivulla 11–13. Jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 95 prosenttia.

Vuoden 2018 aikana hallintoneuvosto käsitteli ja päätti muun muassa seuraavista aiheista:

- OP Ryhmän tilinpäätös 2017
- OP 2016 strategian kirkastaminen
- Keskusyhteisön hallintorakenteen kehittäminen
- Tulevaisuustyöryhmän perustaminen
- Terveys- ja hyvinvointiliiketoiminnan strategian päivittäminen
- Pohjola-brändin käyttöönotto vahinkovakuutusliiketoiminnassa

- OP Ryhmän vuosisuunnittelu 2019
- Ryhmätasoisien toimintaperiaatteiden päivitykset
- Elvytysuunnitelman hyväksyminen
- Uusien johtokunnan jäsenten sekä riskienhallinnasta vastaavan johtajan ja Group Compliance Officerin valinnat.

4.7 Hallintoneuvoston valiokunnat

Hallintoneuvosto valitsi keskuudestaan kevään 2018 järjestäytymiskokouksessa vuodeksi kerrallaan viisi valiokuntaa: työvaliokunnan, tarkastusvaliokunnan, palkitsemisvaliokunnan ja riskienhallintavalio-
kunnan sekä keskusyhteisökonsernin johdon nimitysvaliokunnan. Lisäksi puheenjohtajisto rinnastetaan valiokuntaan. Valiokunnat ovat hallintoneuvoston tukena toimivia elimiä, eikä niillä pääsääntöisesti ole itsenäistä päätöksentekovaltaa.

Hallintoneuvosto nimeää myös keskuudestaan sille raportoivien valiokuntien jäsenet ja tarkastusvaliokunnan sekä riskienhallintavalio-
kunnan puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat sekä vahvistaa valiokuntien työjärjestykset. OP Ryhmän nimitysvaliokunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan hallintoneuvosto valitsee vuosittain kesäkuun loppuun mennessä.

4.7.1 Työvaliokunta

Hallintoneuvoston työvaliokuntaan kuuluu puheenjohtajana hallintoneuvoston puheenjohtaja, varapuheenjohtajat, tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja ja riskienhallintavalio-
kunnan puheenjohtaja sekä vähintään 5 muuta jäsentä.

Valiokunnan jäsenistä enintään kolme voi olla jäsenpankkien toimitusjohtajia ja vähintään kolmen on oltava henkilöitä, jotka eivät ole toisen OP Ryhmään kuuluvan yrityksen hallintoelimen jäseniä, toimitusjohtajia eivätkä työsuhteessa tällaiseen yritykseen.

Työvaliokunta hoitaa OP Osuuskunnan sääntöjen 13 §:ssä tarkoitettua valvontaa. Hallintoneuvosto voi valiokunnan työjärjestyksessä määrätä valiokunnalle myös muita tehtäviä.

Työvaliokunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta vähintään 8 kertaa vuodessa. Keskusyhteisön johtokunta valmistelee kokouksissa käsiteltävät asiat.

Työvaliokuntaan kuuluvat:

Nimi ja syntymävuosi	Rooli	Koulutus	Päätoimi, titteli
Jaakko Pehkonen, 1960	Puheenjohtaja	KTT	Kansantaloustieteen professori, Jyväskylän yliopisto
Mervi Väisänen, 1963	Varapuheenjohtaja	KTM, ekonomi	Markkinoinnin lehtori, Kajaanin ammatti- korkeakoulu
Olli Tarkkanen, 1962	Jäsen	OTK, VT, eMBA	Toimitusjohtaja, Etelä-Pohjanmaan Osuuspankki
Kalle Arvio, 1964	Jäsen	Yo-merkonomi, MBA, LKV, APV1	Toimitusjohtaja, Ruukin Osuuspankki
Bäckman Tiina, 1959	Jäsen	VT	Rautaruukin Eläkesäätiön hallituksen pu- heenjohtaja
Leif Enberg, 1954	Jäsen	KTM	Yrittäjä, Oy Mapromec Ab

Jarna Heinonen, 1965	Jäsen	KTT	Yrittäjyyden professori, Turun kauppakorkeakoulu, Turun yliopisto
Timo Laine, 1959	Jäsen	OTK, VT, eMBA	Toimitusjohtaja, kauppaneuvos, Päijät-Hämeen Osuuspankki
Riitta Palomäki, 1957	Jäsen	KTM	
Arto Ylimartimo, 1959	Jäsen	KTM, KHT	Hallituksen puheenjohtaja, Asylum Oy

4.7.1.1 Työvaliokunnan toiminta 2018

Työvaliokunta kokoontui vuoden aikana seitsemän kertaa. Jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 100 prosenttia.

Työvaliokunnan kokouksiin osallistui valiokunnan jäsenten lisäksi johtokunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, ja sihteerinä toimi hallintoneuvoston sihteerinä. Kokouksissa on valmisteltu hallintoneuvoston kokouksiin tulevia asioita sekä käyty läpi muita keskeisiä ryhmää koskevia valmisteluasioita.

4.7.2 Tarkastusvaliokunta

Hallintoneuvosto valitsee vuodeksi kerrallaan järjestäytymiskokouksen yhteydessä keskuudesta tarkastusvaliokuntaan 4 jäsentä ja nimeää heidän joukostaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja pysyviksi asiantuntijajäseniksi kolmeksi vuodeksi tai hallintoneuvostotoimikauden loppuun saakka 3 osuuspankin toimitusjohtajaa. Tarkastusvaliokunnan jäsen ei saa toimi- tai palvelusuhteessa osallistua sellaisen luottolaitoksen päivittäiseen johtamiseen, jonka asiat kuuluvat valiokunnan tehtäviin. Valiokunnan jäsenistä vähintään yhden, jolla on riittävä asiantuntemus laskentatoimesta tai tilintarkastuksesta, on oltava OP Ryhmän ulkopuolinen edustaja.

Tarkastusvaliokunnalla tulee olla riittävä asiantuntemus laskentatoimesta, kirjanpidosta, taloudellisesta raportoinnista ja tilinpäätöskäytännöistä sekä sisäisestä tarkastuksesta. Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajalla tulee olla erikoisosaamista (special knowledge and experience) tilinpäätösperiaatteiden soveltamisesta ja sisäisistä valvontaprosesseista.

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on avustaa hallintoneuvostoa varmistamaan siitä, että keskusyhteisökonsernissa ja OP Ryhmässä on koko toiminnan kattava riittävä ja toimiva sisäinen valvontajärjestelmä sekä huolehtimaan siitä, että keskusyhteisökonsernin ja OP Ryhmän kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Valiokunnan tehtävänä on myös seurata, että keskusyhteisökonsernin ja OP Ryhmän toiminta ja sisäinen valvonta on järjestetty lakien, määräysten sekä hyvän johtamis- ja hallintojärjestelmän edellyttämällä tavalla sekä valvoa sisäisen tarkastuksen toimintaa.

Tarkastusvaliokunta auttaa myös osaltaan hallintoneuvostoa varmistamaan, että keskusyhteisökonsernia hoidetaan asiantuntevasti ja huolellisesti tavalla, joka edistää OP Ryhmän kilpailukykyä ja menestystä.

Lisäksi tarkastusvaliokunta muun muassa:

- käsittelee hallintoneuvoston vahvistettavaksi ryhmän tilinpäätösperiaatteet ja vakavaraisuuden laskennan periaatteet
- valvoo osaltaan taloudellista raportointia
- valvoo osaltaan lakien, määräysten ja muiden säännösten noudattamista
- valvoo hyvän liiketavan periaatteiden noudattamista
- valvoo sisäisen tarkastuksen toimintaa ja tehokkuutta

- arvioi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyyttä ja toimivuutta sekä tehokkuutta erityisesti taloudellisen aseman raportoinnin näkökulmasta
- käsittelee osaltaan viranomaisvalvontaan liittyvät asiat
- käsittelee ja arvioi tilintarkastukseen ja tilintarkastajiin liittyvät asiat.

Tarkastusvaliokunta kokoontuu vähintään kuusi kertaa vuodessa.

Tarkastusvaliokuntaan kuuluvat:

Nimi ja syntymävuosi	Rooli	Koulutus	Päätoimi, titteli
Riitta Palomäki, 1957	Puheenjohtaja	KTM	
Katja Kuosa-Kaartti 1973	Varapuheenjohtaja	KTM	KHT-tilintarkastaja, Tilintarkastus Kuosa-Kaartti Oy
Jaakko Kiander, 1963	Jäsen	VTT	Johtaja, Keskinäinen Eläkevakuutus-yhtiö Ilmarinen
Anssi Mäkelä, 1961	Jäsen	DI	Senior Manager, Valmet Technologies Oy,
Anne Harju, 1969	Asiantuntijajäsen (2017–2018)	MMM	Toimitusjohtaja, Sallan Osuuspankki
Timo Suhonen, 1959	Asiantuntijajäsen (2018)	KTM, eMBA, LKV	Toimitusjohtaja, Suomenselän Osuuspankki
Ari Väänänen, 1973	Asiantuntijajäsen (2016–2018)	OTK, VT	Toimitusjohtaja, Maaningan Osuuspankki

4.7.2.1 Tarkastusvaliokunnan toiminta 2018

Tarkastusvaliokunta kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa ja lisäksi kerran yhdessä riskienhallintavaliokunnan kanssa. Jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 100 prosenttia.

Kokouksiin ovat osallistuneet jäsenten ja asiantuntijajäsenten lisäksi myös tilintarkastajien edustajat sekä taloudesta vastaava johtokunnan jäsen ja tarkastusjohtaja.

4.7.3 Palkitsemisvaliokunta

Palkitsemisvaliokunnan muodostavat hallintoneuvoston puheenjohtaja, tämän ensimmäisenä varamiehenä toimiva varapuheenjohtaja sekä hallintoneuvoston vuosittain nimeämät enintään kolme muuta jäsentä. Valiokunnan jäsenenä voi toimia hallintoneuvoston kuuluva henkilö, joka ei ole työ- tai toimisuhteessa OP Ryhmään kuuluvaan yritykseen.

Palkitsemisvaliokunnan tehtävänä on muun muassa ohjata ja valvoa johdon ja henkilöstön palkkauksen ja palkitsemisen kehittämistä OP Ryhmässä, arvioida palkitsemisjärjestelmien toimivuutta sen varmistamiseksi, että palkitseminen on ryhmän arvojen, strategian, tavoitteiden, riskipolitiikkojen ja valvontajärjestelmän mukaista sekä arvioida palkitsemisjärjestelmien kannusteita ja muita vaikutuksia riskien, pääoman ja maksuvalmiuden hallintaan. Lisäksi valiokunta muun muassa vahvistaa OP Ryhmän henkilöstörahaston mittarit ja niiden toteuman sekä vahvistaa OP Ryhmän johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmän piiriin kuuluvat henkilöt ja vahvistaa ansaitun palkkion määrän.

Lisäksi palkitsemisvaliokunta muun muassa:

- valmistelee hallintoneuvostolle esitykset OP Ryhmän palkitsemisen periaatteista, palkkapolitiikasta ja OP Ryhmässä käytettävistä pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmistä sekä palkitsemisjärjestelmien yhteisistä ehdoista

- vahvistaa OP Ryhmän palkkausta ja palkitsemista koskevat käytännöt hallintoneuvoston päättämien palkitsemisen periaatteiden ja palkkapoliitiikan mukaisesti
- seuraa ja valvoo säännöllisesti OP Ryhmän palkitsemisen periaatteiden ja palkkapoliitiikan toteutumista sekä palkitsemisjärjestelmiä koskevien säännösten ja määräysten noudattamista koko OP Ryhmässä
- antaa kokonaisarvion OP Ryhmän tasolla palkitsemisen edellytysten täyttymisestä konsolidointiryhmän kokonaistuloksen ja sen kehittymisen, oman pääoman riittävyyden, luottokelpoisuuden sekä taloudellisten ja muiden tekijöiden osalta ennen kunkin vuoden palkkioiden sekä lykättyjen erien maksatusta
- vahvistaa palkitsemisen kehittämiseen liittyvät rakenne- ja muut muutokset
- vahvistaa vuosittain OP Ryhmän palkkataulukon ja toimen vaativuuden arvioinnin perusteet
- vahvistaa riskinottajatehtävät, joiden haltijoiden toiminnalla voi olla vaikutusta ryhmän, yrityksen tai osuuspankin riskiasemaan
- valvoo, että palkitsemista ja palkitsemisjärjestelmiä koskevia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan koko OP Ryhmässä
- valvoo OP Ryhmässä riskienhallinnasta, compliancesta ja liiketoiminnoista riippumattomista valvontatoiminnoista vastaavien henkilöiden palkkausta ja palkitsemista
- vahvistaa vuosittain suosituksen osuuspankkien johdon palkkauksesta
- vahvistaa vuosittain osuuspankkien johdon ja henkilöstön lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmät
- vahvistaa suosituksen OP-Kiinteistökeskusten palkkauksesta ja palkitsemisesta.

Palkitsemisvaliokunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta 5-8 kertaa vuodessa.

Palkitsemisvaliokuntaan kuuluvat:

Nimi ja syntymävuosi	Rooli	Koulutus	Päätoimi, titteli
Jaakko Pehkonen, 1960	Puheenjohtaja	KTT	Kansantaloustieteen professori, Jyväskylän yliopisto
Mervi Väisänen, 1963	Varapuheenjohtaja	KTM	Markkinoinnin lehtori, Kajaanin ammattikorkeakoulu
Taija Jurmu, 1976	Jäsen	OTM, asianajajatutkinto, HHJ PJ	Asianajaja, Asianajotoimisto Jurmu
Seppo Kietäväinen, 1959	Jäsen	Agrologi	
Annukka Nikola, 1960	Jäsen	KTM, ekonomi	Hallintojohtaja, Konehuone Oy

4.7.3.1 Palkitsemisvaliokunnan toiminta vuonna 2018

Palkitsemisvaliokunta kokoontui vuoden aikana yhdeksän kertaa. Jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 100 prosenttia.

Valiokunnan jäsenenä toimivat hallintoneuvoston puheenjohtaja, tämän ensimmäisenä varamiehenä toimiva varapuheenjohtaja sekä Taija Jurmu, Annukka Nikola ja Seppo Kietäväinen. Valiokunnan kokouksiin osallistui valiokunnan jäsenten lisäksi OP Ryhmän henkilöstöjohtaja sekä pääjohtaja.

4.7.4 Riskienhallintavalioikunta

Hallintoneuvosto valitsee vuodeksi kerrallaan keskuudestaan riskienhallintavalioikunnan neljä jäsentä, joilla on tarpeellinen luottolaitoksen ja OP Ryhmän riskinotto-kykyyn ja ryhmän strategian riskilinjauksiin liittyvä asiantuntemus, ja nimeää heidän joukostaan pu-

heenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä pysyviksi asiantuntijajäseniksi 3 hallintoneuvoston keskuudestaan erikseen nimeämää osuuspankin toimitusjohtajaa. Valiokunnan jäsenistä vähintään yhden on oltava OP Ryhmän ulkopuolinen edustaja.

Riskienhallintavaliokunnan tehtävänä on avustaa hallintoneuvostoa keskusyhteisökonsernin ja ryhmän riskinottoa ja riskienhallintaa koskevissa asioissa sekä sen riskiperusteisessa valvomisessa, että toimiva johto noudattaa ryhmästrategian mukaista riskinottoa ja hallintoneuvoston päättämiä riskilimiittejä.

Riskienhallintavaliokunta auttaa hallintoneuvostoa varmistamaan, että käytössä on riittävä riskienhallintajärjestelmä ja että toiminnassa ei oteta niin suuria riskejä, että siitä aiheutuu vaaraa toiminnan jatkuvuudelle, vakavaraisuudelle, maksuvalmiudelle tai strategian toteutumiselle.

Valiokunnan on arvioitava, vastaavatko keskusyhteisön ja sen konsernin pääomaa sitovista palveluista perimät hinnat niiden liiketoimintamallia ja strategian riskilinjauksia sekä, jos näin ei ole, valmisteltava suunnitelma asian korjaamiseksi. Valiokunnan on avustettava hallintoneuvoston palkitsemisvaliokuntaa terveiden palkitsemisjärjestelmien luomisessa.

Tehtävänsä toteuttamiseksi riskienhallintavaliokunta muun muassa:

- Käsittelee hallintoneuvoston vahvistettavaksi ryhmän riskinotto- ja riskitoleranssijärjestelmä -dokumentin mukaan lukien ryhmän riskitoleranssit, keskinäisen vastuun edellyttämän ohjausjärjestelmän periaatteet, lausunnot pääoman ja likviditeetin riittävyydestä sekä elvytysuunnitelman päivitykset.
- Valvoo riskipolitiikan noudattavan ryhmästrategiaa ja riskitoleransseja; ryhmän ja sen yhteisöjen pääomien laatua, tuloksen kehittymistä, riskiasemaa sekä riskipolitiikan, riskitoleranssien ja valvontarajojen noudattamista.
- Arvioi ryhmän riskitoleranssijärjestelmän riittävyyttä, riskianalyyysien perusteella ryhmän riskiasemaa sekä eri raporttien perusteella ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan laatua ja riittävyyttä.
- Seuraa osuuspankkien riskiluokkien kehitystä, tase- ja riskienhallinta-asioita johtokunnalle valmistelevan valmistelu-elimen toimintaa, valvovan viranomaisen antamia riskiarvioita sekä ryhmän toimintaan liittyvän sääntelyn kehittymistä riskienhallinnan osalta.

Riskienhallintavaliokunta kokoontuu vähintään kuusi kertaa vuodessa.

Riskienhallintavaliokuntaan kuuluvat:

Nimi ja syntymävuosi	Rooli	Koulutus	Päätoimi, titteli
Arto Ylimartimo, 1959	Puheenjohtaja	KTM, KHT	Hallituksen puheenjohtaja, Asylum Oy
Ola Eklund, 1952	Varapuheenjohtaja	Insinööri (ylempi AMK)	Toimitusjohtaja, Wintem-Agency Oy
Tiina Bäckman, 1959	Jäsen	VT	Rautaruukin Eläkesäätiön hallituksen puheenjohtaja
Petri Sahlström, 1971	Jäsen	KTT	Dekaani, Oulun yliopisto, Oulun yliopiston kauppakorkeakoulu
Juha Luomala, 1963	Asiantuntijajäsen (2017–2020)	KTM, LKV	Toimitusjohtaja, Valkeakosken Osuuspankki
Leo-Petteri Nevalainen, 1974	Asiantuntijajäsen (2018–2021)	OTM, VT	Toimitusjohtaja, Savitaipaleen Osuuspankki
Olli Näsi, 1963	Asiantuntijajäsen (2018–2021)	OTK, VT, eMBA	Toimitusjohtaja, Satakunnan Osuuspankki

4.7.4.1 Riskienhallintavaliokunnan toiminta vuonna 2018

Riskienhallintavaliokunta kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa ja lisäksi kerran yhdessä tarkastusvaliokunnan kanssa. Jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 96 prosenttia.

Valiokunnan kokouksiin ovat vuoden aikana osallistuneet jäsenten ja sihteerin lisäksi, riskienhallinnasta vastaava johtokunnan jäsen sekä taloudesta vastaava johtokunnan jäsen.

4.7.5 Keskusyhteisökonsernin johdon nimitysvaliokunta

Keskusyhteisökonsernin johdon nimitysvaliokunnan muodostavat hallintoneuvoston puheenjohtaja, ensimmäinen varapuheenjohtaja ja vähintään yksi hallintoneuvoston muu jäsen.

Nimitysvaliokunta valmistelee hallintoneuvostolle esitykset keskusyhteisön johtokunnan jäsenten ja sisäisestä tarkastuksesta vastaavan johtajan sekä compliancesta vastaavan johtajan nimityksistä, toimenkuvista ja niiden tarkistuksista, palvelussuhteen ehdoista sekä tehtävän lakkaamisesta. Valiokunta nimittää ns. yksi yli -periaatteella pääjohtajalle suoraan raportoivat muut kuin yllä mainitut henkilöt.

Nimitysvaliokunnan lakisääteisenä tehtävänä on avustaa hallintoneuvostoa erityisesti

- johtokunnan työskentelylle tarpeellisten tietojen ja taitojen, kokemuksen, monimuotoisuuden sekä ajankäytön arviointi, uusien jäsenten tehtäväkuvien ja väärtävien valmiuksien määrittely sekä yksittäisten jäsenten työskentelyn arviointi
- johtokunnan monimuotoisuuden ja sukupuolten tasapuolisen edustuksen edistäminen.

Muista nimitysvaliokunnan tehtävistä säädetään valiokunnan työjärjestyksessä.

Keskusyhteisökonsernin johdon nimitysvaliokuntaan kuuluvat:

Nimi ja syntymävuosi	Rooli	Koulutus	Päätoimi, titteli
Jaakko Pehkonen, 1960	Puheenjohtaja	KTT	Kansantaloustieteen professori, Jyväskylän yliopisto
Mervi Väisänen, 1963	Varapuheenjohtaja	KTM	Markkinoinnin lehtori, Kajaanin ammattikorkeakoulu
Taija Jurmu, 1976	Jäsen	OTM, asiantuntijatuottaja, HHJ PJ	Asiantuntija, Asiantuntijatoimisto Jurmu
Annukka Nikola, 1960	Jäsen	KTM, ekonomi	Hallintojohtaja, Konehuone Oy

4.7.5.1. Keskusyhteisökonsernin johdon nimitysvaliokunnan toiminta vuonna 2018

Nimitysvaliokunta kokoontui vuoden 2018 aikana seitsemän kertaa. Jäsenten osallistumisprosentti oli 94 prosenttia.

5 OP RYHMÄN PÄÄJOHTAJA JA OP OSUUSKUNNAN TOIMITUSJOHTAJA SEKÄ JOHTOKUNTA

5.1 OP Ryhmän pääjohtaja

Keskusyhteisön johtokunnan puheenjohtajan (pääjohtajan) tehtävänä on johtaa OP Ryhmää, keskusyhteisöä sekä keskusyhteisökonsernia ja vastata niiden strategisesta ohjauksesta hallintoneuvoston vahvistaman tahtotilan mukaisesti, vastata ryhmäyhtenäisyydestä sekä johtaa ja kehittää johtokunnan työskentelyä. Hänen tehtävänsä on myös johtaa johtokunnan kokouksissa puhetta sekä varmistaa, että johtokunnan toiminta on tehokasta ja että johtokunta huolehtii kaikista sille kuuluvista tehtävistä.

Hallintoneuvosto valitsee pääjohtajan ja päättää hänen toimisuhteensa ehdoista.

Pääjohtajan keskeiset vastuualueet määrätään hallintoneuvoston erikseen hyväksymässä toimenkuvauksessa.

OP Ryhmän pääjohtajana toimi 31.1.2018 asti kauppatieteiden maisteri, vuorineuvos Reijo Karhinen. Väliaikaisena pääjohtajana ja OP Osuuskunnan johtokunnan puheenjohtajana 1.2–28.2.2018 välisen ajan toimi oikeustieteen kandidaatti, MBA Tony Vepsäläinen.

Oikeustieteen maisteri, MBA, tekniikan tohtori Timo Ritakallio aloitti OP Ryhmän pääjohtajana ja OP Osuuskunnan johtokunnan puheenjohtajana 1.3.2018.

5.2 OP Osuuskunnan toimitusjohtaja

Toimitusjohtajan tehtävänä on edustaa keskusyhteisöä osuuskuntalain mukaisesti sekä hoitaa keskusyhteisön juoksevaa hallintoa johtokunnan antamien ohjeiden mukaisesti ja panna toimeen johtokunnan päätökset siltä osin, kuin nämä tehtävät eivät kuulu johtokunnan jäsenten vahvistetun työnjaon mukaisesti jonkun johtokunnan jäsenen tehtäviin.

OP Ryhmän pääjohtaja toimi myös OP Osuuskunnan toimitusjohtajana ko. roolien eriyttämistä koskevaan sääntömuutoksen asti. Sääntömuutos hyväksyttiin keskusyhteisön varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa 20.3.2018.

OP Osuuskunnan vt. toimitusjohtajana toimi talousjohtaja Harri Luhtala 1.4–31.10.2018 ja toimitusjohtajana talousjohtaja Vesa Aho 1.11.2018 alkaen.

5.3 OP Osuuskunnan johtokunta

5.3.1 Johtokunnan valinta, kokoonpano ja toimikausi

Keskusyhteisöllä on hallituksena toimiva johtokunta. Johtokuntaan kuuluvat puheenjohtajana toimiva pääjohtaja, pääjohtajan varamies, joka toimii johtokunnan varapuheenjohtajana, sekä sen mukaan kuin hallintoneuvosto päättää vähintään neljä ja enintään yhdeksän muuta jäsentä.

Hallintoneuvoston valitsemien johtokunnan jäsenten toimikausi jatkuu toistaiseksi, kuitenkin enintään eläkejärjestelmän mukaiseen eläkeikään saakka. Toimikausi voi päättyä sitä ennen, jos ao. henkilö pyytää eroa tehtävästä tai hänet siitä vapautetaan.

Johtokunnan jäsenellä on oltava tehtäviensä hoidossa tarvittavat tiedot ja taidot. Johtokunnan puheenjohtajalla on oltava vähintään 10 vuoden ja muulla johtokunnan jäsenellä vähintään 5 vuoden kokemus omaan vastuualueeseensa tai ryhmän harjoittamaan muihin liiketoimintaan liittyvistä ylemmän johdon tehtävistä.

OP Ryhmän johtokunnan jäsenet vuonna 2018:

Timo Ritakallio, s. 1962 (johtokunnassa 1.3.2018 alkaen)

Pääjohtaja

Puheenjohtaja

Johtokunnassa vuodesta 2018

Oikeustieteen maisteri, MBA, tekniikan tohtori

Keskeinen aiempi työkokemus:

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen: toimitusjohtaja 2015–2018

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen: varatoimitusjohtaja 2008–2014

Pohjola Pankki Oyj: varatoimitusjohtaja 2006–2008

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj: varatoimitusjohtaja 2001–2005

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj: johtokunnan jäsen, pankinjohtaja 1997–2001

Opstock Pankkiiriliike Oyj: toimitusjohtaja 1993–1997

Uudenkaupungin Seudun Osuuspankki: toimitusjohtaja 1991–1993

Tampereen Seudun Osuuspankki: arvopaperiosaston päällikkö 1988–1991

Keskeiset luottamustehtävät:

Outotec Oyj: hallituksen varapuheenjohtaja, henkilöstöasiain valiokunnan jäsen

Suomen Olympiakomitea: hallituksen puheenjohtaja

Arvopaperimarkkinayhdistys: hallituksen puheenjohtaja

Paulon Säätiö: hallituksen puheenjohtaja

Keskuskauppakamari: hallituksen ja valtuuskunnan jäsen

Tony Vepsäläinen, s. 1959

Ryhmäpalveluiden johtaja, pääjohtajan varamies

Varapuheenjohtaja

Johtokunnassa vuodesta 2006

Oikeustieteen kandidaatti, eMBA

Keskeinen aiempi työkokemus:

OP-Pohjola osk: Liiketoimintajohtaja 2011–2014

OP-Keskus osk: toimitusjohtaja 2007–2010

Tampereen Seudun Osuuspankki: toimitusjohtaja 1998–2006

Turun Seudun Osuuspankki: varatoimitusjohtaja 1996–1998

Kuopion Osuuspankki: pankinjohtaja 1993–1996

Suomen Säästöpankki SSP Oy: aluejohtajan varamies 1992–1993

Pohjois-Savon Säästöpankki: esimiestehtävät 1985–1992

Keskeiset luottamustehtävät:

Automatia Pankkiautomaatit Oy: hallituksen puheenjohtaja

Osuuskunta Suomen Asuntomessut: hallintoneuvoston jäsen

Vesa Aho, s.1974 (johtokunnassa 1.11.2018 alkaen)
Talousjohtaja, OP Osuuskunnan toimitusjohtaja
Johtokunnassa vuodesta 2018
Kauppätieteiden maisteri

Keskeinen aiempi työkokemus:

Vakuutusosakeyhtiö Garantia: toimitusjohtaja 2015–2018
OP Osuuskunta: Group Controller 2014–2015
Pohjola Pankki Oyj: talous- ja rahoitusjohtaja, konsernin johtoryhmän jäsen 2011–2014
Pohjola Pankki Oyj: osastonjohtaja, luottoriskien hallinta 2006–2011
Pohjola Pankki Oyj: luottoriskipäällikkö 2004–2006, luottoriskiasiantuntija 2001–2004

Keskeiset luottamustehtävät:

-

Katja Keitaanniemi, s. 1972 (johtokunnassa 6.8.2018 alkaen)
Liiketoimintajohtaja, Pankkitoiminnan yritys- ja instituutioasiakkaat
Johtokunnassa vuodesta 2018
Tekniikan lisensiaatti

Keskeinen aiempi työkokemus:

Finnvera Oyj: pk-yrityksistä vastaava liiketoimintajohtaja, johtoryhmän jäsen 2014–2018
Swedbank: Suomen investointipankin johtaja, Swedbankin investointipankin johtoryhmän jäsen 2011–2013; pääanalyytikko, globaalin tutkimustoiminnan varajohtaja, johtoryhmän jäsen 2010–2011
eQ Pankki/Conventum: tutkimusjohtaja, johtoryhmän jäsen 2002–2009
Nordea Securities: Seniorianalyytikko, metsäteollisuus 2001–2002

Keskeiset luottamustehtävät:

Finavia: hallituksen jäsen

Olli Lehtilä, s. 1962
Liiketoimintajohtaja, Vakuutusasiakkaat
Johtokunnassa vuodesta 2014
Maatalous- ja metsätieteiden maisteri, eMBA

Keskeinen aiempi työkokemus:

Helsingin OP Pankki Oyj: toimitusjohtaja 2011–2014
Tampereen Seudun Osuuspankki: toimitusjohtaja 2006–2010, varatoimitusjohtaja 1999–2006
Päijät-Hämeen Osuuspankki: yrityspankinjohtaja 1997–1998
Postipankki Oy: eri esimies- ja asiantuntijatehtävät 1993–1997
Suomen Säästöpankki SSP Oy: erilaiset esimiestehtävät 1992–1993
Sp-Palvelu Oy: esimiesharjoittelija 1990–1992

Keskeiset luottamustehtävät:

Helsingin Seudun Kauppakamari: valtuuskunnan jäsen
Ilmarinen: hallituksen jäsen
Pellervon taloustutkimus PTT ry: hallituksen jäsen

Juho Malmberg, s. 1962 (johtokunnassa 11.6.2018 alkaen)

Johtaja, Kehittäminen ja teknologiat

Johtokunnassa vuodesta 2018

Diplomi-insinööri

Keskeinen aiempi työkokemus:

OP Ryhmä: johtaja, kehittäminen ja teknologiat 2016–2018; johtaja, teknologiapalvelut 2015–2016

ZenRobotics Oy: toimitusjohtaja 2012–2014

Kone Oyj: asiakkuusjohtaja, johtokunnan jäsen 2010–2012; kehitysjohtaja, johtokunnan jäsen 2006–2010

Accenture: pohjoismaisen ulkoistusliiketoiminnan johtaja 2004–2006

Accenture Finland: toimitusjohtaja 2002–2006; varatoimitusjohtaja 1999–2002; teknologiajohtaja 1993–1999

Keskeiset luottamustehtävät:

Kemppi Oy: hallituksen jäsen

Harri Nummela, s. 1968

Liiketoimintajohtaja, Pankkitoiminnan henkilö- ja pk-yritysassiakkaat

Johtokunnassa vuodesta 2014 ja aiemmin vuosina 2007–2010

Oikeustieteen kandidaatti, eMBA

Keskeinen aiempi työkokemus:

OP Osuuskunta: johtaja, digitaalinen liiketoiminta ja uudet liiketoiminnot 2015–2018

OP Osuuskunta: Liiketoimintajohtaja, varallisuudenhoito 2014–2015

OP-Palvelut Oy: toimitusjohtaja 2011–2014

OP-Keskus osk: johtokunnan jäsen, Pankki- ja sijoituspalvelut -toiminnon johtaja 2007–2010, osastonjohtaja, 1998–2006

OP-Rahastoyhtiö Oy: toimitusjohtaja 1997–2006

Tampereen Seudun Osuuspankki: osastopäällikkö 1992–1997

Keskeiset luottamustehtävät:

Suomen Jääkiekkoliitto ry: puheenjohtaja

Elinkeinoelämän keskusliitto: Liiketoiminnan uudistuminen -valiokunnan varapuheenjohtaja

Tiia Tuovinen, s.1964 (johtokunnassa 11.6.2018 alkaen)

Lakiasianjohtaja

Johtokunnassa vuodesta 2018

Oikeustieteiden kandidaatti, LL.M. Eur.

Keskeinen aiempi työkokemus:

OP Ryhmä: lakiasianjohtaja 2017–

Telia Company Ab: lakiasianjohtaja, Global Services & Operations 2016–2017

TeliaSonera Ab, Kilpailuoikeus- ja compliance -tiimin vetäjä (Eurooppa ja Euraasia) 2014–2015

TeliaSonera Ab: lakiasianjohtaja, Broadband Business Area (Pohjoismaat ja Baltian maat) 2008–2014

TeliaSonera Ab: lakiasianjohtaja, Integrated Enterprise Services Business Area (Yritysassiakaiden tuotteet ja palvelut, Pohjoismaat) 2007–2008

TeliaSonera Finland Oy: lakiasianjohtaja, Kiinteistöt ja toimitilat, Yritysturvallisuus 2003–2007

Sonera Oy: lakiasiat, johtajan varamies sekä Tuotteet ja palvelut -yksikön lakiasiat ja Kotimaan matkaviestintäpalveluiden lakiasiat 1999–2003

Keskeiset luottamustehtävät:

Elinkeinoelämän keskusliitto: Lakivaliokunnan varapuheenjohtaja

Leena Kallasvuo, s. 1956

Tarkastusjohtaja

Osallistunut johtokunnan kokouksiin vuodesta 2010

Kauppätieteiden maisteri

Keskeinen aiempi työkokemus:

Finanssivalvonta (Rahoitustarkastus): eri asiantuntija- ja esimiestehtävät 2005–2010

Trema Finland Oy: projektipäällikkö 2000–2005

Aktia Säästöpankki: osastopäällikkö 1997–2000

Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankki: eri asiantuntija- ja esimiestehtävät 1983–1996

Keskeiset luottamustehtävät:

-

Reijo Karhinen, s. 1955 (johtokunnassa 31.1.2018 asti)

Pääjohtaja, OP Osuuskunnan toimitusjohtaja

Johtokunnassa vuodesta 1994, puheenjohtaja vuodesta 2007

Vuorineuvos, kauppatieteiden maisteri, Turun, Itä-Suomen ja Lappeenrannan teknillisen yliopiston kunniatohtori

Keskeinen aiempi työkokemus:

Osuuspankkikeskus osk: toimitusjohtaja 1997–2006, toiminnonjohtaja 1994–1996

Kuopion Osuuspankki: toimitusjohtaja 1990–1994

Savonlinnan Osuuspankki: toimitusjohtaja 1988–1990

Varkauden Osuuspankki: toimitusjohtaja 1985–1988

Juvan Osuuspankki: apulaisjohtaja 1979–1984

Karri Alameri s.1963 (johtokunnassa 10.6.2018 asti)

Liiketoimintajohtaja, varallisuudenhoito

Johtokunnassa vuodesta 2015

Ekonomi, CEFA

Keskeinen aiempi työkokemus:

OP Osuuskunta: liiketoiminta-alueen johtaja, varallisuudenhoito, sijoitustoiminta

Pohjola Varainhoito Oy: toimitusjohtaja 2012–2014

OP-Pohjola osk: liiketoiminta-alueen johtaja, varallisuudenhoito 2013–2014

OP-Henkivakuutus Oy: varatoimitusjohtaja, sijoitusjohtaja 2009–2012

Danske Capital, Sampo Pankki Oyj: varatoimitusjohtaja 2007–2008

Mandatum Omaisuudenhoito Oy: varatoimitusjohtaja 2004–2006

Carnegie Varainhoito Suomi Oy: sijoitusjohtaja 1997–2003

Carina Geber-Teir, s. 1972 (johtokunnassa 10.6.2018 asti)

Johtaja, Brändi ja viestintä

Johtokunnassa vuodesta 2009

Valtiotieteiden maisteri

Keskeinen aiempi työkokemus:

Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma: viestintäjohtaja 2002–2009

Jari Himanen, s. 1962 (johtokunnassa 6.5.2018 asti)

Johtaja, Ryhmäohjaus ja asiakkuudet

Johtokunnassa vuodesta 2014

Merkonomi, eMBA

Keskeinen aiempi työkokemus:

Etelä-Karjalan Osuuspankki: toimitusjohtaja 2009–2014

Osuuspankkikeskus osk: pankinjohtaja, myyntikanavat ja myynnin tuki, 2007–2009

Osuuspankkikeskus osk: pankinjohtaja, jäsenpankkiohjaus 2002–2006

Kuusamon Osuuspankki: toimitusjohtaja 1997–2001

Pohjolan Osuuspankki: pankinjohtaja 1994–1997

Iisalmen Osuuspankki: pankinjohtaja 1989–1994

Etelä-Savon Osuuspankki: pankinjohtaja 1986–1989

Koillis-Savon Osuuspankki: luottopäällikkö 1985–1986

Harri Luhtala, s. 1965 (johtokunnassa 31.10.2018 asti)

Talousjohtaja

Johtokunnassa vuodesta 2007

Kauppätieteiden maisteri

Keskeinen aiempi työkokemus:

OP-Pohjola-ryhmä: eri asiantuntija- ja esimiestehtävät 1989–2007

Erik Palmén, s.1959 (johtokunnassa 10.6.2018 asti)

Riskienhallintajohtaja

Johtokunnassa vuodesta 2010

Kauppätieteiden maisteri, diplomi-insinööri

Keskeinen aiempi työkokemus:

Nordea Pankki Suomi Oyj: eri asiantuntija- ja esimiestehtävät 1987–2009

Jouko Pölönen, s. 1970 (johtokunnassa 30.4.2018 asti)

Liiketoimintajohtaja, pankkitoiminta

Johtokunnassa vuodesta 2014

Kauppätieteiden maisteri, eMBA

Keskeinen aiempi työkokemus:

Helsingin Seudun Osuuspankki (ent. Helsingin OP Pankki Oyj): toimitusjohtaja 2014–

OP Yrityspankki Oyj (ent. Pohjola Pankki Oyj): toimitusjohtaja 2013–

Pohjola Vakuutus: toimitusjohtaja 2010–2014

Pohjola Pankki Oyj: talous- ja rahoitusjohtaja 2009–2010 ja riskienhallintajohtaja 2001–2008

PricewaterhouseCoopers: KHT-tilintarkastaja 1999–2001 ja tilintarkastaja 1993–1999

Outi Taivainen, s. 1968 (johtokunnassa 10.6.2018 asti)

Henkilöstöjohtaja

Johtokunnassa vuodesta 2015

Kauppätieteiden maisteri

Keskeinen aiempi työkokemus:

Kone: Keski- ja Pohjois-Euroopan HR-johtaja 2012–2015

HR House Oy: Toimitusjohtaja 2009–2011

Nokia: Eri johtaja- ja asiantuntijatehtävissä 1993–2008

Johtokunnan jäsenen ja tarkastusjohtajan toimikausi jatkuu toistaiseksi, kuitenkin enintään OP Ryhmän eläkejärjestelmän mukaiseen eläkeikään.

Muu ylin johto vuonna 2018:

Tuuli Kousa, s. 1979

Viestintä- ja yhteiskuntasuhdejohtaja (1.9.2018 alkaen)
Osallistunut johtokunnan kokouksiin vuodesta 2018
LL.B., LL.M.

Keskeinen aiempi työkokemus:

OP: johtaja, vaikuttaja-, media ja talousviestintä, vastuullisuus 2015–2018
Milton Oy: varatoimitusjohtaja ja johtaja 2011–2014
Valtioneuvoston kanslia: ministerin erityisavustaja 2013–2014
Gummerus Kustannus Oy: viestintäpäällikkö ja kustantamisen johtoryhmän jäsen 2009–2011
Neste Oil Oyj.: viestintäpäällikkö, uusiutuvat polttoaineet 2008–2009
SanomaWSOY: useita viestinnän, liiketoiminnan ja henkilöstön kehittämisen tehtäviä 2005–2008

Keskeiset luottamustehtävät:

Suomen Messut Osuuskunta: hallintoneuvoston jäsen
Helsingin yliopiston tiedesäätiö: hallituksen jäsen

Hannakaisa Länsisalmi, s. 1970

Henkilöstöjohtaja (17.9.2018 alkaen)
Osallistunut johtokunnan kokouksiin vuodesta 2018
Psykologian tohtori

Keskeinen aiempi työkokemus:

OP Ryhmä: henkilöstöjohtaja, Vahinkovakuutus 2016–2018
MTV: henkilöstö- ja viestintäjohtaja 2015–2016
KAIKI Consulting: toimitusjohtaja, osakas 2012–2015
Nokia: HRD-johtaja 2007–2012
Työterveyslaitos: Psykologian osasto, tiimipäällikkö ja erikoistutkija 2004–2007
Rautaruukki: liiketoiminnan kehittämispäällikkö ja HRD-päällikkö 2001–2004

Keskeiset luottamustehtävät: -

Markku Pehkonen, s. 1962

Riskienhallintajohtaja (1.12.2018 alkaen)
Osallistunut johtokunnan kokouksiin vuodesta 2018
Kauppatieteiden maisteri

Keskeinen aiempi työkokemus:

Sampo Oyj: riskienhallintajohtaja 2009–2018
Danske Bank Markets, johtaja, Yritysmyynti 2007–2009
Sampo Oyj, johtaja, Tasehallinta 2001–2007
Leonia Oyj, johtaja, Riskienhallinta 1997–2001
Postipankki New York, riskienhallintapäällikkö 1996–1997
Postipankki Oyj, eri asiantuntija- ja esimiestehtävät 1993–1997

Keskeiset luottamustehtävät:

Petsofi Oy: hallituksen jäsen

Pekka Puustinen, s. 1980
Strategiajohtaja (17.9.2018 alkaen)
Osallistunut johtokunnan kokouksiin vuodesta 2018
Kauppatieteiden tohtori, vakuutustiede

Keskeinen aiempi työkokemus:

Ilmarinen Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö: asiakkuusjohtaja, johtoryhmän jäsen 2016–2018
Ilmarinen Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö: kehitysjohtaja, Chief Digital Officer 2015–2016
Yliopisto St Gallen HSG: professori, Insurance Economics 2015
Helsinki Capital Partners: osakas ja hallituksen jäsen 2013–2018
Rock Me advisory consulting: omistaja 2014–2017
Suomen Pankki: Maksuneuvoston työryhmän jäsen 2014
Tampereen yliopisto: yliopistonlehtori, vakuutustiede 2012–2015

Keskeiset luottamustehtävät:

Tampereen ammattikorkeakoulu: hallituksen jäsen
Tampereen korkeakoulusäätiö (Tampereen yliopisto): hallituksen jäsen

5.3.2 Johtokunnan tehtävät

Johtokunnan tehtävät koostuvat johtokunnan roolin mukaisesti OP Ryhmän ohjaukseen, keskusyhteisökonsernin johtamiseen ja keskusyhteisökonsernin emoyrityksen (keskusyhteisö) johtamiseen ja hallintoon liittyvistä tehtävistä.

Sääntöjen mukaan johtokunnan tehtävänä on:

- Huolehtia keskusyhteisön hallituksena keskusyhteisön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä ja johtaa keskusyhteisön ja sen konsernin toimintaa osuuskuntalain, talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain ja muun lainsäädännön sekä keskusyhteisön sääntöjen mukaan
- ohjata yhteenliittymän toimintaa hallintoneuvoston tekemien linjausten mukaisesti ja valvoa, että yhteenliittymään kuuluvat yritykset toimivat niiden taloudellista asemaa koskevien lakien ja asetusten, viranomaisten antamien määräysten, sääntöjensä ja yhtiöjärjestyksensä sekä keskusyhteisön antamien ohjeiden mukaisesti
- ohjata OP Ryhmää ja panna toimeen ryhmästrategia hallintoneuvoston tekemien linjausten mukaisesti.

Muista johtokunnan tehtävistä säädetään hallintoneuvoston vahvistamassa johtokunnan työjärjestyksessä.

5.3.3 Johtokunnan kokouskäytäntö ja päätöksenteko

Johtokunta päättää sille kuuluvista asioista johtokunnan kokouksessa. Johtokunnan kokous voidaan pitää myös puhelimitse tai muita viestintäkanavia käyttäen, mikäli asian kiireellisyys tai muu vastaava syy sitä vaatii. Johtokunnan jäsenille tulee varata päätöksenteon aikana mahdollisuus keskinäiseen yhteydenpitoon.

Johtokunta kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta. Kokoukset pidetään pääsääntöisesti viikoittain. Kokouksiin osallistuvat johtokunnan varsinaiset jäsenet. Sisäisestä tarkastuksesta, riskienhallinnasta, viestinnästä, strategiasta, henkilöstöstä ja compliancesta vastaavilla johtajilla on läsnäolo- ja puheoikeus johtokunnan kokouksissa. Johtokunnan kokoukseen voi osallistua myös muu henkilö, jonka läsnäolo on käsiteltävänä olevan asian vuoksi tarpeellista.

Johtokunta on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on saapuvilla. Kokouksissa käsiteltävät asiat ja keskeinen kokousmateriaali toimitetaan johtokunnan jäsenille tutustuttavaksi riittävän hyvissä ajoin ennen kokousta.

Johtokunnassa käsiteltävät asiat esittelee kukin johtokunnan jäsen tai muu johtokunnan osoittama henkilö. Hän voi käyttää esittelyssä avustajanaan myös henkilökuntaan kuuluvaa tai muuta asiantuntijaa. Kukin johtokunnan jäsen vastaa oman vastualueensa osalta johtokunnan päätösten toimeenpanosta ja valvoo niiden toteutusta. Johtokunnan päätöskokouksista pidetään pöytäkirjaa, johon merkitään läsnäolijat ja tehdyt päätökset sekä mahdolliset eriävät mielipiteet. Pöytäkirjan laatii johtokunnan valitsema sihteeri. Pöytäkirja hyväksytään johtokunnan seuraavassa kokouksessa ja sen allekirjoittavat sihteerin lisäksi kokouksessa läsnä olleet johtokunnan jäsenet. Pöytäkirjat numeroidaan juoksevasti kalenterivuosittain.

Johtokunta vastaa kollektiivisesti niistä asioista, joista se yhteisesti kokouksissaan päättää. Lisäksi johtokunnan jäsenillä on operatiivinen vastuu heille erikseen määritellyistä vastuualueista ja organisatorisista kokonaisuuksista.

Johtokunnan jäsenen tulee lisäksi antaa yhtiölle riittävät tiedot hänen luotettavuutensa, sopeutuvuutensa ja ammattitaitonsa sekä riippumattomuutensa arvioimiseksi sekä ilmoittaa tiedoissa tapahtuvista muutoksista.

Johtokunta laatii itselleen vuosittain toimintasuunnitelman. Suunnitelmaan sisältyy kokousaikataulu ja kokouksissa käsiteltävät tärkeimmät asiat.

5.3.4 Johtokunnan toiminta 2018

Johtokunta kokoontui vuoden 2018 aikana 50 kertaa. Jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 93 prosenttia.

Johtokunta käsiteli vuoden aika kokouksissaan muun muassa seuraavia asioita:

- Uusi toimintamalli, OP Ketterä
- Strategian toteutuksen johtaminen
 - o strategisten hankkeiden seuranta ja ohjaus
 - o kehittämisinvestoinnit
 - o kokonaiskuvan ylläpitäminen, linjausten syventäminen ja strategian tämentämiseen liittyvien hallintoneuvostoesitysten valmistelu
- Vuosisuunnitelman toteutuksen johtaminen
- Ryhmän ja konsernin kuukausiraporttien läpikäynti
- Ryhmän liiketoiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden varmistaminen
- Ryhmän regulaatiohankkeiden seuranta ja ohjaus
 - o Riittävän resurssoinnin varmistaminen hankkeiden priorisoinneilla.

Johtokunta käsiteli kokouksissaan myös muun muassa vuosisuunnitelmaa 2019, riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan periaatteet ja riskipolitiikat sekä seurasi säännöllisesti OP Ryhmän, keskusyhteisökonsernin ja liiketoimintojen tulosta, vakavaraisuutta ja riskiasemaa. Johtokunta seurasi myös keskeisiä toimenpiteitä ja tavoitteiden saavuttamista. Kokouksissa

käsiteltiin lisäksi markkinoin, kilpailuympäristöön ja sääntelyyn liittyviä keskeisiä asioita ja arvioitiin niissä tapahtuvien muutosten vaikutusta OP Ryhmän toimintaan.

Osana johtokunnan normaalia toimintaa se muun muassa käsitteli myös kaikki vuoden 2018 aikana tehdyt tarkastuskertomukset ja muut sisäiseen ja ulkoiseen valvontaan liittyvät keskeiset asiat. Johtokunta kävi vuoden aikana säännöllisesti läpi suuret hankinnat ja projektit. Osaamisen kehittämiseen ja palkitsemiseen liittyviä asioita käsiteltiin ja arvioitiin laajasti ja säännöllisesti.

Lisäksi johtokunta piti 4 suunnittelupäivää.

5.4 Johtokunnan valiokunnat ja toimikunnat

Johtokunta voi perustaa työjärjestyksenä mukaan valiokuntia, jotka koostuvat johtokunnan jäsenistä, ja toimikuntia, joissa voi olla jäsenenä myös muita kuin johtokunnan jäseniä.

Osana keskusyhteisökonsernin uudistumista johtokunta lakkautti HR- valiokunnan vuonna 2018. Muut valiokunnat muutettiin vuoden 2019 alussa toimikunniksi. Lisäksi tase- ja riskienhallintavalikunnan tehtävät jaettiin tasehallintatoimikunnalle ja riskienhallintatoimikunnalle.

5.4.1 HR-valiokunta

HR-valiokunta tuki johtokuntaa keskusyhteisökonsernin henkilöstöjohtamisen ohjaamisessa vahvistettujen toimintaperiaatteiden ja päätösten mukaisesti. Valiokunnan tehtävänä oli avustaa johtokuntaa varmistumaan siitä, että henkilöstöjohtaminen tukee keskusyhteisökonsernin liiketoimintatavoitteiden saavuttamista henkilöstöjohtamisen menetelmien, prosessien ja näitä tukevien järjestelmien avulla. Valiokunnan tehtävänä oli myös valvoa, että keskusyhteisökonserni noudattaa toiminnassaan sovittuja ja päätettyjä henkilöstöjohtamisen linjauksia.

5.4.1.1 HR-valiokunnan toiminta vuonna 2018

HR-valiokunnan toiminta päättyi vuoden aikana, ja valiokunnan tehtävät siirtyivät HR-johdoryhmälle sekä johtokunnalle. Vuoden 2018 aikana HR-valiokunta kokoontui 6 kertaa.

5.4.2 Kehittämisvaliokunta

Johtokunta muutti kehittämisvaliokunnan kokoonpanoa vuoden 2018 aikana, jotta kokoonpano vastaa muuttunutta organisaatorakennetta. Vuoden alusta kesäkuuhun asti valiokunnan puheenjohtajana toimi johtokunnan varapuheenjohtaja. Muut jäsenet olivat pankkiliiketoiminnasta vastaava johtaja, varallisuudenhoitoliiketoiminnasta vastaava johtaja, vakuutusliiketoiminnasta vastaava johtaja, digitaalisesta liiketoiminnasta ja uusista liiketoiminnoista vastaava johtaja ja ryhmäohjauksesta vastaava johtaja. Vuoden 2018 kesäkuusta lähtien valiokunnan puheenjohtajana toimi Kehittäminen ja teknologiat -toimintoalueen johtaja. Muut jäsenet olivat Pankkitoiminnan henkilö- ja pk-yritysasiakkaista vastaava johtaja, Pankkitoiminnan yritys- ja instituutioasiakkaista vastaava johtaja, Vakuutusasiakkaista vastaava johtaja sekä Ryhmäpalveluista vastaava johtaja.

Kehittämisvaliokunta tuki johtokuntaa ryhmätasoisien kehittämisen ohjaamisessa ja johtamisessa. Keskusyhteisön johtokunta vahvisti OP Ryhmän kehittämisen määrän vuosittain ja päälinjaukset kehittämispanosten kohdentamiselle. Kehittämisvaliokunta määritt

johtokunnan linjausten pohjalta kehittämisen painopisteet ja jakoi kehittämispanokset kehityssuunnitelmille. Valiokunta ohjasi kehityssuunnitelmien ja niistä syntyvien kehitys-salkkujen välistä priorisointia OP Ryhmän strategian ja siitä johdettujen tavoitteiden toteuttamiseksi.

Uuden operatiivisen johtamisen toimintamallin OP Ketterän käyttöönoton myötä kehittämisvaliokunnan toiminta päättyi ja sen tehtävät siirtyivät johtokunnalle, liiketoimintasegmentin tai tukitoiminnon johtajille, heimojohtajille ja tiimeille.

5.4.2.1 Kehittämisvaliokunnan toiminta vuonna 2018

Kehittämisvaliokunta kokoontui vuoden 2018 aikana yhteensä 14 kertaa.

5.4.3 Ohjaus- ja compliancetoimikunta

Toimikunnan puheenjohtajana toimii johtokunnan varapuheenjohtaja ja jäseniä ovat Pankkitoiminnan henkilö- ja pk-asiakkaista vastaava johtaja, lakiasioista ja compliancesta vastaava johtaja sekä riskienhallinnasta vastaava johtaja.

Toimikunnan keskeisenä tehtävänä on tukea johtokuntaa keskusyhteisön suorittaman keskusyhteisökonsernin ja osuuspankkien ohjauksen ja valvonnan toimeenpanossa OP Osuuskunnan hallintoneuvoston tekemien linjausten mukaisesti. Toimikunta tekee päätöksiä johtokunnan sille delegoimista asioista.

5.4.3.1 Ohjaus- ja compliancetoimikunnan toiminta vuonna 2018

Ohjaus- ja compliancetoimikunta piti vuoden 2018 aikana 11 kokousta. Toimikunta käsittelee kokouksissaan säännöllisesti keskusyhteisökonsernin yhtiöiden ja osuuspankkien ohjausta ja valvontaa koskevia kysymyksiä sekä osuuspankkien riskiluokitteluun, pankki-kohtaiseen ohjaukseen, rakennekehitykseen ja ongelmatilanteisiin liittyviä asiakokonaisuuksia. Lisäksi toimikunta käsittelee säännöllisesti laadullisten riskien ja sisäisen valvonnan ja compliancen havaintoja sekä johtokunnan toimikunnan päätettäväksi delegoimia ryhmätason ohjeita ja periaatteita.

5.4.4 Tase- ja riskienhallintavaliokunta

Tase- ja riskienhallintavaliokunta tuki johtokuntaa ryhmän riskinkantokyvyn ja riskinottohalun ohjaamisessa ja johtamisessa hallintoneuvostossa vahvistettujen toimintaperiaatteiden ja päätösten mukaisesti. Valiokunnan tehtävänä oli myös avustaa johtokuntaa varmistumaan siitä, että keskusyhteisöllä ja sen konsernilla on sen toiminnan kattavat riittävät vakavaraisuuden- ja riskienhallintajärjestelmät. Valiokunta valvoi, että keskusyhteisö ja sen konserni ja koko OP Ryhmä eivät toiminnassaan ota niin suuria riskejä, että niistä voisi aiheutua olennaista vaaraa keskusyhteisön, sen konsernin ja koko ryhmän vakavaraisuudelle, maksuvalmiudelle ja kannattavuudelle.

Johtokunnan tase- ja riskienhallintavaliokunnan tehtävät jaettiin vuoden 2019 alussa kahdelle erilliselle johtokunnan toimikunnalle. Samassa yhteydessä tase- ja riskienhallintavaliokunta lakkautettiin.

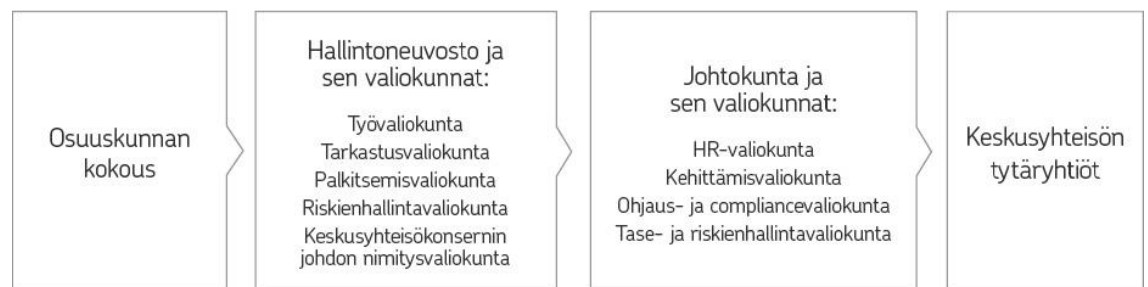
5.4.4.1 Tase- ja riskienhallintavaliokunnan toiminta vuonna 2018

Tase- ja riskienhallintavaliokunta kokoontui vuoden 2018 aikana 10 kertaa.

5.5 Keskusyhteisökonsernin johtoryhmä

Keskusyhteisökonsernissa ei ole erillistä konsernin johtoryhmää, vaan tätä tehtävää hoitaa keskusyhteisön johtokunta.

Keskusyhteisön päätöksentekojärjestelmä

6 JOHTAMISJÄRJESTELMÄ

6.1 Arvot ja eettisen ohjeistuksen rooli

OP Ryhmälle on määritelty toimintaa ohjaavat arvot, jotka omalta osaltaan toimivat myös eettisenä ohjeistuksena. Konsernin arvot ovat ihmisläheisyys, vastuullisuus ja yhdessä menestyminen. OP Ryhmä soveltaa toiminnassaan myös Hyvän liiketavan periaatteita. Hyvän liiketavan periaatteet muodostavat eettisen perustan, jonka mukaisesti kaikkien OP Ryhmässä työskentelevien ja hallinnossa vaikuttavien tulee toimia. Eettistä toimintaa ohjaavat lisäksi eturistiriitatilanteiden hallintaa tukevat periaatteet ja ohjeet, joiden ajantasaisuus varmistetaan vuosittain. Sanotut periaatteet sisältävät lähempiä määräyksiä ja ohjeita muun muassa eturistiriitatilanteiden tunnistamisesta ja hallinnasta, hyvän tavan noudattamisesta, liiketoimintaan liittyvien vastikkeettomien suoritusten vastaanottamisesta, johdon ja henkilökunnan sidonnaisuuksista ja sivutoimista, omista ja lähipiirin liiketoimista ja päätöksistä sekä toimenpiteistä eturistiriitatilanteessa.

6.2 OP Osuuskunnan rakenne ja johtamisjärjestelmä

Hallintoneuvosto vahvistaa keskusyhteisön johtokunnan jäsenten välisen työnjaon. Johtokunta puolestaan vahvistaa keskusyhteisön toimintaorganisaation. Toiminnallinen ja juridinen päätöksenteko yhdistyvät keskusyhteisön johtokunnassa, jonka ohjaus- ja valvontavastuu kohdistuu koko konserniin.

6.3 Keskusyhteisökonsernin johtamisjärjestelmä ja keskusyhteisön tytäryhtiöt

Keskusyhteisökonsernin tytäryhtiöissä hallitus vastaa yhtiön hallinnon ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Tehtävää toteuttaessaan hallituksen on otettava huomioon OP Ryhmän strategiset ja muut keskusyhteisön hallintoneuvoston ja johtokunnan tekemät linjaukset, vahvistamat periaatteet ja ohjeet asioissa, joissa keskusyhteisöllä on velvollisuus tai oikeus koko konsernia koskevien linjausten ja ohjeiden antamiseen.

Keskusyhteisön johtokunta tekee esitykset tytäryhtiön (pl. Helsingin Seudun Osuuspankki) hallituksen jäseneksi esitettävistä henkilöistä, jonka jälkeen hallitus valitaan yhtiöjärjestyksen ja voimassa olevan lainsäädännön määrittelemällä tavalla. Keskusyhteisön johtokunta käsittelee myös esitykset tytäryhtiöiden toimitusjohtajiksi ennen valintaa. Valinnoissa otetaan huomioon ryhmän eturistiriitojen hallintaa koskeva ohjeistus.

Tytäryhtiöiden hallitusten työjärjestyksissä kuvataan kunkin hallituksen tehtävät. Hallitukset laativat vuosittain toimintasuunnitelman, josta ilmenee kokousaikataulu sekä kussakin kokouksessa käsiteltävät tärkeimmät asiat. Hallitukset arvioivat toimintaansa ja työskentelytapojaan säännöllisesti vuosittain.

Keskusyhteisön tytäryhtiöt 2018

Keskusyhteisön tytäryhtiöt

OP-Palvelut Oy ja OP Asiakaspalvelut Oy vastaavat palvelutuotannosta sekä tukifunktioista, kuten tuote- ja palvelukehityksestä.

Merkittävien liiketoimintaa harjoittavien tytäryhtiöiden hallitukset ja toimitusjohtajat 2018

Yhtiö	Hallitus	Toimitusjohtaja
OP Yrityspankki Oyj	Ritakallio Timo, puheenjohtaja (1.3.2018 alkaen) Vepsäläinen Tony, puheenjohtaja (1.2.–28.2.2018), varsinainen jäsen 31.1.2018 saakka ja 1.3.2018 al- kaen) Tuovinen Tiia (2.7.2018 alkaen) Aho Vesa (1.11.2018 alkaen) Viitanen Jarmo (1.11.2018 alkaen) Karhinen Reijo, puheenjohtaja (1.2.2018 saakka) Himanen Jari (6.5.2018 saakka) Luhtala Harri (31.10.2018 saakka)	Keitaanniemi Katja (6.8.2018 alkaen) Jaatinen Hannu, vt. toi- mitusjohtaja (1.5.2018– 5.8.2018) Pölönen Jouko (30.4.2018 saakka)
Helsingin Seudun Osuuspankki	Ritakallio Timo, puheenjohtaja (19.3.2018 alkaen) Nummela Harri, varapuheenjohtaja Hulkkonen Jukka (19.3.2018 alkaen) Leppäluoto Sirpa (19.3.2018 alkaen) Liukas Linda (19.3.2018 alkaen) Vepsäläinen Tony, puheenjohtaja (19.3.2018 saakka) Luhtala Harri (19.3.2018 saakka) Geber-Teir Carina (19.3.2018 saakka) Tuovinen Tiia (19.3.2018 saakka)	Viitanen Jarmo (8.11.2018 alkaen) Jääskeläinen Päivi, vt. toimitusjohtaja (1.5.2018–7.11.2018) Jouko Pölönen (30.4.2018 saakka)

OP-Asuntoluottopankki Oyj	Aho Vesa, puheenjohtaja (1.11.2018 alkaen) Luhtala Harri, puheenjohtaja (1.11.2018 saakka) Hirvinen Hanno Ronkanen-Minogue Elina	Iloniemi Lauri
OP-Korttiyhtiö Oyj	Nummela Harri, puheenjohtaja (3.7.2018 alkaen) Lehtilä Olli, puheenjohtaja (1.5.–3.7.2018) Pölönen Jouko, puheenjohtaja (30.4.2018 saakka) Jaatinen Hannu Keitaanniemi Katja (2.11.2018 alkaen) Hintsanen Suvi (2.11.2018 saakka)	Huhta Anssi
OP Vakuutus Oy	Ritakallio Timo, puheenjohtaja (1.3.2018 alkaen) Karhinen Reijo, puheenjohtaja (1.2.2018 saakka) Vepsäläinen Tony (puheenjohtaja 1.2.–28.2.2018, varsinainen jäsen 31.1.2018 saakka ja 1.3.2018 alkaen) Aho Vesa (1.11.2018 alkaen) Keitaanniemi Katja (6.8.2018 alkaen) Luhtala Harri (31.1.2018 saakka) Himanen Jari (6.5.2018 saakka)	Lehtilä Olli
OP Varainhoito Oy	Keitaanniemi Katja, puheenjohtaja (7.8.2018 alkaen) Ritakallio Timo, puheenjohtaja (1.3.–6.8.2018) Karhinen Reijo, puheenjohtaja (1.2.2018 saakka) Vepsäläinen Tony (puheenjohtaja 1.2.–28.2.2018, varsinainen jäsen 31.1.2018 saakka ja 1.3.–3.7.2018) Aho Vesa (1.11.2018 alkaen) Nummela Harri (3.7.2018 alkaen) Luhtala Harri (31.10.2018 saakka) Himanen Jari (6.5.2018 saakka)	Jormalainen Sami (13.8.2018 alkaen) Alameri Karri (13.8.2018 saakka)
OP-Henkivakuutus Oy	Lehtilä Olli, puheenjohtaja (3.7.2018 alkaen) Alameri Karri, puheenjohtaja (3.7.2018 saakka) Aho Vesa (1.11.2018 alkaen) Nummela Harri (6.5.–2.11.2018) Vepsäläinen Tony (1.11.2018 alkaen) Luhtala Harri (31.10.2018 saakka) Himanen Jari (6.5.2018 saakka)	Huttunen Jussi
OP-Rahastoyhtiö Oy	Nummela Harri, puheenjohtaja (4.7.2018 alkaen) Jormalainen Sami (puheenjohtaja 4.7.2018 saakka, varsinainen jäsen 4.7.2018 alkaen) Vanha-Honko Vesa-Matti Huttunen Jussi (4.7.2018 saakka)	Saariaho Kalle

OP Ryhmän toiminnallinen organisoituminen vuonna 2018:

OP Ryhmän toiminnallinen organisoituminen

7 SISÄINEN JA ULKOINEN VALVONTA

7.1 Sisäinen valvonta

Tehokas ja luotettava sisäinen valvonta muodostaa perustan terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden noudattamiselle.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan organisaation sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla varmistetaan, että strategiassa asetetut tavoitteet saavutetaan, resursseja käytetään taloudellisesti ja johtamisen tukena käytettävä informaatio on luotettavaa. Lisäksi sisäinen valvonta varmistaa, että riskienhallinta, asiakasvarojen säilyttäminen ja omaisuuden suoja on riittävästi järjestetty. Myös sääntelyn ja vahvistettujen eettisten periaatteiden noudattamista varmistetaan sisäisellä valvonnalla.

Keskusyhteisön hallintoneuvosto vahvistaa ryhmätasoiset sisäisen valvonnan periaatteet, joita noudatetaan kaikissa OP Ryhmän yhteisöissä.

Sisäisen valvonnan toimenpiteet kohdistuvat kaikkeen toimintaan ja ne kattavat kaikki OP Ryhmän yhteisöt ja toimipaikat. Toimenpiteiden määrittelyssä huomioidaan toiminnan luonne ja laajuus sekä tarvittaessa myös kansainväliseen toimintaan liittyvät erityispiirteet. Sisäistä valvontaa toteutetaan kaikilla organisaatiotasoilla. Ensisijainen ja laajamittainen sisäinen valvonta toteutetaan operatiivisessa liiketoiminnassa, jossa sisäinen valvonta on jatkuvaa ja osa päivittäistä toimintaa.

Sisäistä valvontaa täydentää OP Ryhmän palveluksessa olevien mahdollisuus ilmoittaa riippumattoman kanavan kautta säännösten ja määräysten epäilyistä rikkomisesta (whistleblowing).

7.1.1 Sisäisen valvonnan vastuut ja organisointi

OP Ryhmän yhteisöjen hallitusten tehtävänä on huolehtia siitä, että sisäinen valvonta on järjestetty asianmukaisesti ja siinä on otettu huomioon ryhmätasoiset sisäisen valvonnan periaatteet ja niitä täydentävä keskusyhteisön ohjeistus. Kunkin yhteisön toimitusjohtajan ja toimivan johdon vastuulla on huolehtia sisäisen valvonnan käytännön toimenpiteiden toteutumisesta sekä siitä, että työtehtävät on asianmukaisesti eriytetty.

Ryhmän yhteisöjä avustavat sisäisen valvonnan toimivuuden varmistamisessa Compliance-organisaation, Riskienhallinnan ja Talous ja keskuspankin keskitetyt toiminnot. Sisäinen tarkastus ja ulkoiset tilintarkastajat varmistavat sisäisen valvonnan toimivuutta.

7.1.1.1 Sisäinen valvonta 2018

Toiminnan johtamista tuetaan sisäisellä ohjeistuksella ja ohjeistuksen noudattamista valvotaan jatkuvasti. Vuoden 2018 aikana ryhmätasoisien sisäisen valvonnan ohjeistuksen ajantasaisuus on tarkistettu ja ohjeistusta on päivitetty ja menettelytapoihin liittyvää ohjeistusta ja ohjeistuksen noudattamisen valvontaa on kehitetty.

Erityisesti keskusyhteisön hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalla on merkittävä rooli sisäisen valvonnan toimivuuden ja toiminnan sääntelynmukaisuuden varmistamisessa ja sille raportoidaan säännöllisesti sisäisessä valvonnassa tehdystä havainnoista, liiketoiminnalle annetuista suosituksista sekä suositusten toteuttamisen etenemisestä.

7.2 Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus on liiketoiminnoista riippumaton toiminto, joka tarkastaa OP Ryhmän sisäisen valvontajärjestelmän, riskienhallinnan sekä johtamis- ja hallintoprosessien riittävyyttä ja tehokkuutta. Sisäinen tarkastus on organisoitu liiketoimintaorganisaatiota vastaavasti. Kaikki ryhmän yhteisöt ja toiminnot ovat sisäisen tarkastuksen piirissä.

Keskusyhteisön hallintoneuvosto nimittää ja vapauttaa tarkastusjohtajan ja päättää hänen työsuhteensa ehdoista ja kompensatiosta.

Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta vahvistaa Sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelman. Sisäinen tarkastus raportoi tarkastuksista Keskusyhteisön johtokunnalle ja tarkastusvaliokunnalle sekä toimintojen johtoryhmille. Yhtiöitä koskevat tarkastukset raportoidaan yhtiöiden hallintoelimille ja johdolle.

Sisäinen tarkastus noudattaa tarkastustyössään paitsi hallintoneuvoston kesäkuussa 2018 vahvistamia Sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteita (Internal Audit Charter), myös IIA:n (Institute of Internal Auditors) vahvistamia kansainvälisiä sisäisen tarkastuksen ammattistandardeja (International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing).

Toiminnan ulkoinen laadunarviointi suoritetaan noin viiden vuoden välein.

7.2.1 Sisäinen tarkastus 2018

Sisäisen tarkastuksen vuoden 2018 toimintasuunnitelma kattoi sekä keskusyhteisökonsernissa että osuuspankeissa tehtävät tarkastukset. Pääpaino tarkastuksissa on ryhmätasoisien prosessien toimivuuden arvioinnissa. Toiminnan suunnittelu toteutetaan riskiperusteisesti. Noin neljäsosa tarkastuksista on sääntelyn tai valvojan edellyttämiä.

Sisäinen tarkastus suosittelee raporteissaan parannuksia havaittuihin epäkohtiin. Sisäinen tarkastus seuraa ajantasaisesti annettujen suositusten toteuttamista ja raportoi seurannan havainnot säännöllisesti hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle ja keskusyhteisökonsernin johdolle.

7.3 Compliance

Compliance-riskin hallinta on osa sisäistä valvontaa ja luotettavaa hallintoa ja sellaisena kiinteä osa liiketoiminnan johtamista sekä yrityskulttuuria. Vastuu sääntelyn noudattamisesta ja noudattamisen valvonnasta OP Ryhmän yhteisöissä on ylimmällä ja toimivalla johdolla sekä kaikilla esimiehillä. Lisäksi jokainen OP Ryhmän yhteisöjen palveluksessa oleva henkilö vastaa omalta osaltaan sääntelyn noudattamisesta.

Compliance-toiminta avustaa ylintä ja toimivaa johtoa sekä liiketoimintaa säännösten noudattamattomuuteen liittyvän riskin hallinnassa, valvoo säännösten noudattamista sekä kehittää omalta osaltaan sisäistä valvontaa. Compliance-toiminnan ohjeistuksesta, neuvonnasta ja tuesta OP Ryhmässä vastaa liiketoiminnasta riippumaton keskusyhteisön Compliance-organisaatio. Osuuspankeissa on nimetyt compliance-vastaavat. Compliance-toiminnan ohjaus, tuki ja valvonta osuuspankeille toteutetaan pankeille nimettyjen compliance-vastaavien muodostaman yhteyshenkilöverkoston kautta. Osana keskusyhteisön Riskienhallintaa toimiva osuuspankkien operatiivisten riskien hallinnan ja compliance-tuki on tukenut compliance-tehtävien hoitamista osuuspankeissa.

Compliance-toiminnassa tehdyistä havainnoista raportoidaan säännöllisesti liiketoiminnalle, OP Osuuskunnan johtokunnalle sekä hallintoneuvoston riskienhallinta- ja tarkastusvaliokunnille.

7.3.1 Compliance vuonna 2018

Vuoden 2018 compliance-toiminnan riskiperusteiset painopistealueet olivat asiakkaan tuntemiseen liittyvän sääntelyn ja sijoituspalveluiden tarjontaan liittyvän lainsäädännön ja viranomaisohjeiden sekä niihin liittyvien ryhmätasoisien ohjeiden noudattamisen ja prosessien toimivuuden varmistaminen.

Compliancen neuvontatoiminnassa ja liiketoiminnalle annettavassa tuessa keskityttiin erityisesti asiakkaan tuntemisen toimintatapoihin ja vuoden 2018 alussa voimaan tulleen MiFID II -sääntelyn vaatimusten noudattamisen varmistamiseen sijoituspalvelujen tarjonnassa. Samaa riskiperusteista priorisointia noudatettiin myös liiketoiminnan kouluttamiseen liittyvän tuen antamisessa. Koulutuksella tuetaan myös ryhmä- ja yhteisökohtaisen ohjeistuksen tuntemista.

Compliancen säännönmukaisten ohjaus, neuvonta- ja valvontatehtävien lisäksi vuoden 2018 aikana päivitettiin OP Ryhmän rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevat riskiarviot osuuspankkien yhteenliittymästä ja erikseen niistä ryhmän yhteisöistä, jotka eivät kuulu yhteenliittymään. Compliance on myös osallistunut tiiviisti hankkeisiin, joilla varmistetaan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevan lainsäädännön, sijoituspalveluiden tarjontaa koskevan MiFID II -lainsäädännön ja tietosuojalainsäädännön vaatimusten toteutuminen liiketoiminnassa.

Compliance-toiminnasta ja valvontahavainnoista raportoitiin ryhmäohjeistuksen mukaisesti säännöllisesti sekä yhteisöjen että ryhmän ylimmälle ja toimivalle johdolle.

7.4 Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta

OP Ryhmän toiminta perustuu osuustoiminnallisiin arvoihin, vahvaan vakavaraisuuteen ja osaavaan riskienhallintaan. Tavoitteena on varmistaa riskinotto kyky kaikissa olosuhteissa ja riskinoton pitäminen maltillisena suhteessa riskinotto kykyyn.

Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta on osa sisäistä valvontaa. Sen tavoitteena on turvata OP Ryhmän ja sen yhteisöjen riskinotto- ja maksuvalmius ja varmistaa siten toiminnan jatkuvuus. Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta on integroitu kiinteäksi osaksi ryhmän liiketoimintaa ja sen johtamista.

Riskinotto- ja maksuvalmius muodostuu toiminnan laajuuteen ja vaativuuteen suhteutetusta laadukkaasta riskienhallinnasta sekä kannattavaan liiketoimintaan perustuvasta riittävästä vakavaraisuudesta ja likviditeetistä.

OP Ryhmän merkittäviä liiketoiminnan riskejä ovat luottoriskit, markkinariskit, likviditeettiriskit, vakuutusriskit, keskittymäriskit, asiakaskäyttäytymisriskit sekä kaikkeen liiketoimintaan liittyvät strategiset riskit, maineriski, operatiiviset riskit ml. malliriskit ja compliance-riskit. OP Ryhmän suhtautuminen riskinottoon on maltillinen.

Keskusyhteisön hallintoneuvoston hyväksymät OP Ryhmän riskinotto- ja riskitoleranssi-järjestelmän periaatteet linjaavat, miten ryhmän riskinottoa ohjataan, rajataan ja valvotaan sekä miten riskien- ja vakavaraisuudenhallintaprosessi järjestetään.

Riskien- ja vakavaraisuudenhallintaprosessi sisältää:

- riskien tunnistamisen, mittaamisen, arvioinnin ja rajaamisen
- eri riskilajien ja liiketoimintojen edellyttämän pääoma- ja likviditeettitarpeen määrittämisen luotettavasti ja riippumattomasti
- pääoman ja likviditeetin kohdentamisen suunnitelmallisesti liiketoimintasegmenteittäin nykyisen ja suunnitellun riskinoton mukaan.

OP Ryhmän riskipolitiikassa keskusyhteisön johtokunta vahvistaa vuosittain ryhmän yhteisöjen noudatettavaksi ne riskienhallinnalliset linjaukset, toimenpiteet, tavoitteet, limiitit ja valvontarajat, joilla liiketoimintaa ohjataan ryhmän strategiassa ja riskitoleranssijärjestelmän periaatteissa vahvistettujen linjausten toteuttamiseksi.

Riskilimiittijärjestelmällä turvataan se, ettei OP Ryhmä tai sen yhteisö toiminnassaan ota niin suurta riskiä, että se vaarantaisi ryhmän tai yhteisön vakavaraisuuden, kannattavuuden, maksuvalmiuden tai toiminnan jatkuvuuden. Hallintoneuvoston vahvistamat ryhmätason riskitoleranssit vakavaraisuudelle ja merkittäville riskeille määrittelevät ryhmätason riskinottohalun ylärajan. Riskipolitiikassa niistä johdetaan tavoitetasot ja laadulliset tavoitteet sekä limiitit ja valvontarajat segmenteille ja OP Ryhmän yhteisöille.

Riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan kolme puolustuslinjaa

OP Ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan organisointi ja vastuut rakentuvat kolmen puolustuslinjan varaan.

Riskienhallinnan kolme puolustuslinjaa

I Operatiivinen riskienhallinta Soveltaa riskienhallintakehikkoa • Riskienhallinta integroituneena osana operatiivisten yksiköiden toimintaa • Riskipäätökset ja operatiivinen seuranta	Vastuu riskiasemasta ja sen valvonnasta
II Riippumaton riskienhallinta "Omistaa" riskienhallintakehikon • Ryhmän riippumaton riskienhallintatoiminto • Riskipäätösprosessin ohjaaminen ja konsolidoidun riskiaseman hallinta	Vastuu riskienhallinnan edellytyksistä ja valvonnasta
III Sisäinen tarkastus Tarkastaa ja arvioi sekä riskienhallintakehikkoa että sen soveltamista • Ryhmän sisäinen tarkastus • Riippumaton tarkastustoiminto	Vastuu riskienhallinnan riippumattomasta arvioinnista

Ensimmäisen puolustuslinjan muodostaa liiketoiminnan ja muun operatiivisen toiminnan yhteydessä toimiva riskienhallinta. Se valvoo riskipäätöksiä ja huolehtii riskiaseman ja riskinottokyvyn riittävästä yhteisötasoisesta seurannasta. Riskienhallinta sisältyy liiketoimintamalleihin ja prosesseihin.

Toisena puolustuslinjana toimii keskusyhteisöön keskitetty, operatiivisesta liiketoimintaorganisaatiosta riippumaton riskienhallinta ja compliance. Riskienhallinta omistaa ryhmän riskienhallintakehikon, valvoo riskipäätösprosessia ja vastaa ryhmän konsolidoidun riskiaseman ja riskinottokyvyn seurannasta.

Kolmas puolustuslinja on keskitetty sisäinen tarkastus. Se tarkastaa ja arvioi sekä ryhmän riskienhallintakehikon että sen soveltamisen keskusyhteisöissä ja ryhmän muissa yhteisöissä.

7.4.1

Riskienhallinta 2018

Keskusyhteisön riskienhallinnassa on seurattu vuoden 2018 aikana ulkoisen sääntelyn kehitystä ja jatkettu varautumista sääntelymuutoksiin.

Riskienhallinnassa merkittäviä kehityskohteita olivat muun muassa valmistautuminen uuden aiempaa tarkemman maksukyvyttömyyden määritelmän aiheuttamiin muutoksiin rahoitusprosessissa sekä osuuspankkien luottoriskin valvontaprosessin systematisointi ja kattavuuden lisääminen. Kehittämistyön erityinen painopiste oli myös malliriskin hallinta ja valmistautuminen IRB-riskimallien päivitykseen vuoteen 2021 mennessä.

Riskienhallinnan arviointiprosesseja ja operatiivisia prosesseja on kehitetty edelleen varmistuen, että riskienhallintaan liittyvät kontrollit automatisoidaan osaksi kaikkea liiketoimintaa

ja että riskit arvioidaan ennakoiden ja riittävästi uutta liiketoimintaa kehitettäessä. Riskimallien kehittämis- ja validointiprosessia on vahvistettu ja riippumattomien mallivalidointien kattavuutta on laajennettu. Pääoman ja likviditeetin riittävyyden arviointimenettelyjä sekä rahoitustaseen korkoriskin hallintamenetelmiä on kehitetty edelleen.

Lisäksi on uudistettu riskienhallinnan ohjeistusta, riskiraportointia ja riskien limitointia. Stressitestien roolia riskianalyysoinnissa on edelleen kasvatettu. OP Ryhmä osallistui myös Euroopan pankkiviranomaisen EBA:n stressitestiin.

7.5 Ulkoinen valvonta

7.5.1 Tilintarkastus

OP Osuuskunnalla on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastaja tarkastaa myös talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain 9 §:ssä tarkoitetun yhdistellyn tilinpäätöksen.

Tilintarkastajan valitsee osuuskunnan kokous. Tilintarkastajan toimikausi päättyy valintaa seuraavan varsinaisen osuuskunnan kokouksen päättyessä. OP Osuuskunnan hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta järjestää noin viiden vuoden välein (viimeksi vuonna 2018) eri tilintarkastusyhteisöille tarjouskilpailun, jonka nojalla OP Osuuskunnan hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta esittää osuuskunnan kokoukselle valittavia tilintarkastajia.

Tilintarkastajan palkkio maksetaan esitettävän kohtuullisen laskun mukaan.

Tilintarkastajien tehtävänä on tarkastaa OP Ryhmän ja siihen kuuluvien yhteisöjen ja alikonsernien kirjanpitoa, sisäistä valvontaa, tilinpäätösten laatimisperiaatteita, johdon tekemiä kirjanpidollisia arviota sekä tilinpäätöksen esittämistapaa ja rakennetta sen varmistamiseksi, että ryhmän ja siihen kuuluvien yhteisöjen tilinpäätökset on laadittu voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säädösten ja määräysten mukaisesti ja antavat osuuskunnan osuudenomistajille ja muille sidosryhmille oikean ja riittävän kuvan ryhmän taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista. Lisäksi tilintarkastajat antavat säännöllisesti toimialaa koskevan erityissääntelyn perusteella muita lausuntoja. Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta arvioi vuosittain tilintarkastajan toiminnan ja oheispalveluiden laatua sekä tilintarkastajien riippumattomuuden ja selvityksen oheispalveluista.

Tilintarkastajat antavat osuuskunnan jäsenille vuosittain tilintarkastuskertomuksen, jossa he ottavat kantaa tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen. Tilintarkastajat laativat vuosittain hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle EU:n tilintarkastusasetuksen mukaisen lisäraportin, jossa he muun muassa vahvistavat riippumattomuutensa. Lisäksi he laativat havainnoistaan tilintarkastusmuistioita, jotka toimitetaan aiheen mukaan tiedoksi OP Osuuskunnan johtokunnalle ja toimitusjohtajalle, hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle, riskienhallintajohtajalle, sisäiselle tarkastukselle ja Finanssivalvonnalle. Tilintarkastajat antavat tarvittaessa myös suullisia selontekoja edellä mainituille elimille.

Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta kuulee tilintarkastajaa käsiteltäessä ryhmän tilinpäätöstä ja osavuosikatsauksia sekä tilinpäätösperiaatteita. Tilintarkastajilla on lakiin perustuva velvoite ilmoittaa Finanssivalvonnalle seikoista tai päätöksistä, jotka vaarantavat toiminnan harjoittamisen ja toimilupaedellytysten olemassaolon tai johtavat tilintarkastuskertomuksessa muun kuin tilintarkastuslaissa tarkoitetun vakiomuotoisen lausunnon tai tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n 4 momentissa tarkoitetun huomautuksen antamiseen.

7.5.1.1 Tilintarkastus 2018

Tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab on toiminut OP Osuuskunnan tilintarkastajana vuodesta 2002 alkaen ja KHT Raija-Leena Hankonen päävastuullisena tilintarkastajana vuodesta 2014 alkaen. OP Osuuskunta -konserniin eli keskusyhteisökonserniin kuuluvien yhteisöjen tilintarkastajana toimii tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab ja päävastuullisina tilintarkastajina KPMG Oy Ab:n nimeämät tilintarkastajat. OP Ryhmään kuuluvien jäsenpankkien tilintarkastajina toimii KPMG Oy Ab:n lisäksi muitakin tilintarkastusyhteisöjä ja KHT-tilintarkastajia.

Tilintarkastus on perustunut ennalta laadittuihin tarkastussuunnitelmiin. Lakisääteisen tilintarkastuksen kannalta keskeisiä seikkoja olivat saamiset asiakkailta, sijoitusomaisuus ja johdannaissopimukset, vakuutusvelka, taloudelliseen raportointiin liittyvä kontrolliympäristö ja tietojärjestelmät, aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvien kehittämismenojen arvostaminen sekä lakisääteisen työeläketurvan siirtäminen vakuutusyhtiöön. Osavuosikat-saukset ja tilinpäätöstiedotteet ovat tilintarkastamattomia.

OP Osuuskunta -konserni on käyttänyt KPMG Oy Ab:n neuvontapalveluita pääasiassa lainaohjelmien varmennuskirjeisiin, keskitetyistä palveluista annettuihin ISAE 3402 -varmennuksiin, tulevien IFRS-standardien soveltamiseen, sekä veropalveluihin ja -neuvontaan.

Tilintarkastuspalkkiot lakisääteisestä tilintarkastuksesta perustuvat vuosisuunnitelmaan.

Tilintarkastajille maksetut palkkiot tilintarkastuksesta olivat 2,0 milj. € (2,1 milj. €), tilintarkastuslain 1 luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista toimeksiannoista 0,2 milj. € (0,3 milj. €), veroneuvonnasta 0,1 milj. € (0,1 milj. €) ja muista palveluista 0,4 milj. € (0,6 milj. €). KPMG Oy Ab:n suorittamat muut kuin tilintarkastuspalvelut OP Ryhmään kuuluville yhtiöille olivat yhteensä 0,3 miljoonaa euroa ja veroneuvonnasta 0,1 miljoonaa euroa.

7.5.2 OP-yhteenliittymän valvonta

Yhteenliittymän muodostavat keskusyhteisönä toimiva OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset sekä niiden määräysvallassa olevat rahoituslaitokset ja palveluyritykset. Keskusyhteisö OP Osuuskunta ohjaa yhteenliittymän toimintaa ja antaa siihen kuuluville yrityksille ohjeita niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi, riskienhallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta. Keskusyhteisö voi lisäksi vahvistaa jäsenluottolaitoksille yleisiä toimintaperiaatteita noudatettaviksi näiden yhteenliittymän kannalta merkittävässä toiminnassa.

OP Osuuskunta valvoo jäsenluottolaitosten toimintaa talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa tarkoitetulla tavalla.

7.5.3 Julkinen valvonta

OP Ryhmän luottolaitostoimintaa valvoo Euroopan keskuspankki. OP Ryhmään kuuluvia suomalaisia sijoituspalveluyrityksiä ja vakuutusyhtiöitä valvoo Finanssivalvonta siten kuin rahoitus- ja vakuutusmarkkinoita koskevassa lainsäädännössä on säädetty. OP Ryhmän toimintaa Virossa, Latviassa ja Liettuaissa valvovat soveltuvien osin asianomaisten valtioiden valvontaviranomaiset.

OP Ryhmän talousjohtajan alaisuudessa toimivan taloushallinnon eri osat huolehtivat paitsi ulkoisen laskennan edellyttämien osavuositarkastusten ja vuositilinpäätösten laatimisesta OP Ryhmän ja ryhmään kuuluvien yhteisöjen osalta, myös johdon työvälineinä toimivien sisäisten laskelmien, kuten liiketoiminnan tuloksellisuutta kuvaavien kuukausiraporttien tuottamisesta. OP Ryhmän Controller-toiminto tuottaa myös tulosennusteita ja analysoi toteutunutta kehitystä verrattuna ennusteisiin ja raportoi poikkeamista.

Tässä luvussa on kuvattu pääpiirteet siitä, miten OP Ryhmän sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimivat sen varmistamiseksi, että konsernin julkistamat taloudelliset raportit antavat olennaisesti oikeat tiedot yhtiön ja sen konsernin taloudesta. Luotettavan taloudellisen raportoinnin perustana ovat osakirjanpidoista ja OP Ryhmän yhtiöiden tiedoista oikein yhdistellyt ryhmätasoiset tiedot.

OP Ryhmän liiketoiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurataan OP Ryhmän kattavalla taloudellisella raportoinnilla ja riskiraportoinnilla sekä näiden säännöllisellä läpikäynnillä toimivan johdon ja OP Osuuskunnan johtokunnan kokouksissa. Taloudellisten raporttien toteumatietoja verrataan suunnitelmiin ja analysoidaan mahdolliset erot, minkä lisäksi arvioidaan kuluva vuoden sekä pidemmän aikavälin tulostilanteita. Kuukausittainen johdon tulos- ja riskiraportti laaditaan joka kuukausi samoilla periaatteilla. Raporttia laadittaessa ja sitä läpikäytäessä varmennetaan tuloksen ja raportoinnin oikeellisuutta analysoimalla tulos- ja riskiasemaa sekä poikkeamia tavoitteista.

Ulkoinen raportointi perustuu muun muassa IFRS-standardeihin, osakeyhtiölakiin, luotolaitoslakiin, vakuutusyhtiölakiin, kirjanpitolakiin sekä Finanssivalvonnan standardeihin ja määräyksiin. OP Ryhmään kuuluvien yhtiöiden kirjanpidossa, tilinpäätöksessä ja konsernitilinpäätöksessä noudatetaan yhtenäisiä periaatteita. Ryhmän keskusyhteisö OP Osuuskunnan vastuulla on standardien, muiden tilinpäätöksen laatimista koskevien lakien ja viranomaisten kirjanpitolakiin liittyvien määräysten tulkinta, ohjeistus ja neuvonta sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden laadinta ja noudattamisen valvonta. Tarvittaessa tilintarkastajilta hankitaan lausunto valituista periaatteista ja tulkinnoista.

OP Osuuskunnan johtokunta on talouden ohjaukseen liittyvissä asioissa ylin päättävä elin. Johtokunta vastaa siitä, että kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Johtokunta päättää raportoinnista, menettelytavoista ja laadullisista ja määrällisistä mittareista, joilla toiminnan tehokkuutta ja tuloksellisuutta arvioidaan. Johtokunta käsittelee ja hyväksyy ryhmän konsernitilinpäätöksen ja osavuositarkastukset.

Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnan tehtävänä on avustaa hallintoneuvostoa varmistamaan, että keskusyhteisökonsernissa ja OP Ryhmässä on koko toiminnan kattava riittävä ja toimiva sisäinen valvontajärjestelmä sekä huolehtimaan siitä, että keskusyhteisökonsernin ja OP Osuuskunnan kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Tehtävänsä toteuttamiseksi valiokunta käsittelee hallintoneuvoston vahvistettavaksi ryhmän tilinpäätösperiaatteet ja vakavaraisuuden laskennan periaatteet. Lisäksi valiokunta valvoo osaltaan taloudellista raportointia

- arvioimalla ryhmän tilinpäätöksen ja osavuositarkastukset sekä keskusyhteisökonsernin tilinpäätöksen
- arvioimalla hallinto- ja ohjausjärjestelmästä annettavan vuotuisen selvityksen
- arvioimalla merkittävät tai poikkeukselliset liiketapahtumat ja niitä koskevat johdon arviot

- seuraamalla tilinpäätösprosessia ja valvomalla taloudellista raportointiprosessia sekä arvioimalla taloudellisen raportoinnin oikeellisuutta ja säännösten mukaisuutta.

Toimitusjohtaja vastaa osuuskuntalain mukaan siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito järjestetty luotettavalla tavalla. OP Ryhmän taloudellisesta raportoinnista vastaa OP Osuuskunnan Talous ja keskuspankki -toiminto.

Julkistettavien tilinpäätöstietojen ja osavuositarkastusten laatiminen on keskitetty liiketoiminnoista riippumattomasti. Raportoinnissa käytetään pääsääntöisesti OP Ryhmän yhteisiä järjestelmiä. Ulkoiseen ja sisäiseen laskentaan liittyvät operatiiviset tehtävät on myös keskitetty.

8.2 Taloudellisen raportoinnin riippumaton arviointi

Taloudellisen raportoinnin oikeellisuutta arvioivat lakisääteisesti tilintarkastajat. Tilintarkastajien tehtävänä on tarkastaa yhtiön ja sen konsernin kirjanpitoa, tilinpäätöksiä ja hallintoa sen seikan varmistamiseksi, että tilinpäätökset ovat laadittu voimassa olevien säädösten ja määräysten mukaisesti ja antavat omistajille ja muille sidosryhmille oikean ja riittävän kuvan yhtiön ja sen konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Sisäinen tarkastus arvioi tekemissään prosessien tarkastuksissa soveltuvin osin myös taloudellisen raportoinnin toimivuutta ja riittävyyttä ja raportoi tekemistään tarkastuksista toimivalle johdolle ja hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle.

Osana riippumatonta taloudellisen raportoinnin arviointia varsinaista tilintarkastusta täydentäen tilintarkastajat tarkastavat keskitettyjen toimintojen kontrollien suunnittelua ja toimivuutta kansainvälisen ISAE 3402 -varmennustoimeksiantostandardin mukaisesti. Tästä erillistarkastuksesta tilintarkastajat raportoivat erikseen standardin mukaisesti.

8.3 Taloudellinen raportointi 2018

OP Ryhmän tilinpäätös on laadittu kansainvälisten IFRS-standardien mukaisesti. Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan niitä IAS- ja IFRS-standardeja ja SIC- ja IFRIC-tulkintoja, jotka olivat voimassa 31.12.2018.

OP Ryhmä otti käyttöön vuonna 2018 seuraavat standardit ja tulkinnat:

- IFRS 9 -standardi "Rahoitusinstrumentit". Kirjanpitoarvoihin tehty oikaisu kirjattiin siirtymäpäivänä 1.1.2018 avaavan taseen omaan pääomaan. OP Ryhmä ei ole oikaissut aikaisempien vuosien vertailutietoja.
- IFRS 15 -standardi Myyntituotot asiakassopimuksista. OP Ryhmä siirtyi noudattamaan IFRS- standardia täysin takautuvalla menetelmällä.
- IFRS -standardeihin tehty vuosittaiset parannukset 2014–2016 (sovellettava pääosin 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienemmät muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain, mutta ne eivät ole merkittäviä.
- Standardeihin IFRS 2 ja IFRIC 22 tehty muutokset, jotka tulivat voimaan 1.1.2018. Muutoksilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta OP Ryhmän tilinpäätökseen.

9 PALKITSEMINEN

9.1 OP Ryhmän palkat ja palkitseminen

OP Ryhmässä rahallinen palkitseminen koostuu kiinteistä ja muuttuvista palkkioista. Muuttuvat palkkiot käsittävät sekä lyhyen että pitkän aikavälin tulosten ja suoriutumisen perusteella myönnettävät palkkiot.

Riittävän suuri osuus palkkioiden kokonaismäärästä tulee säilyttää kiinteänä. Muuttuvan palkkion osuus ei saa ylittää 100 prosenttia kunkin palkkionsaajan kiinteän palkkion kokonaismäärästä. OP Osuuskunnan hallintoneuvosto linjaa tarkoituksenmukaisen tasapainon kiinteän ja muuttuvan palkanosan osalta.

OP Ryhmän muuttuvien palkkioiden kokonaisuus muodostuu OP Ryhmän osuuspankeille ja keskusyhteisökonsernille yhteisestä johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmästä ja koko henkilöstöä koskevasta henkilöstörahistosta sekä kohderyhmäkohtaisista lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmistä.

Palkitsemisessa noudatetaan Euroopan unionin ja kansallisen lainsäädännön säännöksiä sekä Euroopan keskuspankin, Finanssivalvonnan ja muiden valvojen ohjeita. OP Ryhmän henkilöstön ja johdon palkitsemislinjaukset perustuvat lakiin, finanssialaa koskeviin säännöksiin ja suosituksiin sekä Suomen Corporate Governance -sääntöihin.

OP Ryhmän palkitsemispolitiikka on sopusoinnussa moitteettoman ja tehokkaan riskienhallinnan kanssa, eikä se houkuttele liialliseen riskinottoon. Palkitsemisjärjestelmät ovat arvojen, tavoitteiden ja liiketoimintastrategian mukaisia sekä vastaavat ryhmän pitkän aikavälin etua. Palkitseminen ei saa johtaa sellaisiin tilanteisiin, jotka voisivat vaarantaa palkitsemisjärjestelmän yleistä uskottavuutta, omistaja-asiakkaan tai asiakkaan etua tai OP Ryhmän tai siihen kuuluvan yrityksen mainetta.

9.1.1 Palkitsemista koskeva päätöksenteko

OP Ryhmän palkitsemista koskevia periaatteita ja linjauksia käsitellään OP Osuuskunnan hallintoneuvostossa sekä asiakokonaisuudesta riippuen OP Ryhmän palkitsemisvaliokunnassa, keskusyhteisökonsernin johdon nimitysvaliokunnassa sekä hallituksissa, jotka tarkastelevat järjestelmien soveltamista ja arvioi niiden toimivuutta.

Koko ryhmää koskevien järjestelmien osalta päätöksentekijänä on hallintoneuvosto tai OP Ryhmän palkitsemisvaliokunta. OP Ryhmän palkitsemisvaliokunnan jäsenenä voi toimia hallintoneuvostoon kuuluva henkilö, joka ei ole työ- tai toimisuhteessa OP Ryhmään kuuluvaan yritykseen. Osuuspankeissa palkitsemista koskevat päätökset tekee viime kädessä pankin hallitus.

OP Osuuskunnan hallintoneuvosto hyväksyy ryhmän palkitsemisen periaatteet, päättää pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmästä, vahvistaa ryhmän palkitsemisjärjestelmien yhteiset ehdot sekä antaa sitovat ohjeet lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmistä osuuspankeille. Hallintoneuvosto omistaa johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmän ja päättää järjestelmän mittarit, tavoitetasot sekä enimmäispalkkiot. Vastaavasti hallintoneuvosto päättää mittarit, tavoitetasot sekä enimmäispalkkiot myös OP Ryhmän henkilöstörahiston osalta. Hallintoneuvoston alainen keskusyhteisökonsernin johdon nimitysvaliokunta päättää OP Osuuskunnan johtokunnan palkitsemiseen liittyvät asiat.

Hallintoneuvoston asettama OP Ryhmän palkitsemisvaliokunta seuraa ja valvoo hallintoneuvoston toimeksiannosta palkitsemisjärjestelmien toimivuutta, palkitsemisen kilpailukykyä ja palkitsemisrakenteiden kykyä tukea ryhmän pitkäjänteisiä tavoitteita. Valiokunta hyväksyy ja tarkistaa vuosittain ryhmän palkitsemislinjaukset.

Hallintoneuvoston palkitsemisvaliokunta sekä keskusyhteisökonsernin johdon nimitysvaliokunta toimivat palkitsemisasioiden valmistelueliminä. OP Ryhmän palkitsemisvaliokunta toimii osuuspankkien johdon palkitsemisasioiden valmisteluelimenä.

Sisäinen tarkastus arvioi vuosittain hallintoneuvoston hyväksymän palkitsemisjärjestelmän noudattamista.

Palkitseminen OP Ryhmässä

9.1.2 Hallinnon palkitseminen

OP Ryhmän palkitsemisvaliokunta antaa vuosittain suosituksen osuuspankeille hallinnon palkkioista ja palkitsemisesta. Esitys kattaa suosituksen osuuspankkien hallintoneuvostojen ja hallitusten puheenjohtajien ja jäsenten kuukausi- ja kokouspalkkioista.

OP Osuuskunnan hallintoneuvoston jäsenten palkkioista ja muista etuisuuksista päättää osuuskunnan kokous.

Osuuskuntakokouksen OP Osuuskunnan hallintoneuvoston puheenjohtajalle, varapuheenjohtajille ja jäsenille vahvistamat kuukausipalkkiot vuodelle 2018 ovat seuraavat: puheenjohtaja 10 000 euroa, varapuheenjohtaja 4 000 euroa ja jäsenet 400 euroa. Muille kuin hallintoneuvoston puheenjohtajan johdolla toimivien valiokuntien puheenjohtajille maksetaan 2 000 euron kuukausipalkkiota. Lisäksi kaikille hallintoneuvoston jäsenille maksetaan kokouspalkkiota 600 euroa kokoukselta. Hallinnon palkkiot maksetaan rahana.

Hallintoneuvoston puheenjohtaja, varapuheenjohtajat ja jäsenet on vakuutettu OP-Eläkekassassa työntekijän eläkelain (395/2006) mukaisella vapaaehtoisella eläkevakuutuksella.

OP Osuuskunnan hallintoneuvoston puheenjohtajan ja jäsenten palkitseminen 2018:

	Hallintoneuvoston puheenjohtaja	Varapuheenjohtaja ja muut hallinto- neuvoston jäsenet	Yhteensä
Säännölliset kuukausi- palkkiot	120 000	276 900	396 900
Kokouspalkkiot	18 600	237 546	256 146

Pääjohtajan palkkaa, palkkioita ja muita etuuksia koskevat periaatteet

OP Ryhmän pääjohtajan – samoin kuin muiden johtokunnan jäsenten ja tarkastusjohtajan – palkasta, palkkioista ja muista eduista päättää OP Osuuskunnan hallintoneuvoston keskusyhteisökonsernin johdon nimitysvaliokunta. Pääjohtajan toimisuhteen ehdot on määriteltä kirjallisessa johtajasopimuksessa, jonka hallintoneuvosto on hyväksynyt.

Pääjohtajan palkitseminen muodostuu kolmesta osasta: 1) peruspalkka (rahapalkka ja luontoisedut, perustana tehtävän vaativuus ja henkilön osaaminen ja suoriutuminen) 2) lyhyen aikavälin tuloksiin perustuva palkitseminen (tulospalkkiot, perustana vuosisuunnitelman tavoitteiden toteutuminen) sekä 3) pitkän aikavälin tuloksiin perustuva palkitseminen (OP Ryhmän yhteinen johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä, perustana ryhmän yhteiset strategiset tavoitteet ja niiden toteutuminen). Pääjohtaja Timo Ritakallion eläkeikä on 65 vuotta. Eläke-etuudet määräytyvät eläkelakien ja OP Ryhmän omien eläkejärjestelmien mukaisesti. Pääjohtaja kuuluu OP Eläkesäätiön lisäeläketurvan piiriin. Säätiössä karttuneen eläkkeen voi ottaa maksuun myös ennen sääntöjen mukaista vanhuuseläkettä ns. vapaakirjaeläkkeenä, jos työsuhde OP Ryhmässä päättyy.

Pääjohtajan toimisuhteessa noudatettava irtisanomisaika on kuusi kuukautta. Työsuhteen päättyessä johtajasopimuksessa erikseen määritellyissä tilanteissa maksetaan irtisanomisaajan palkan lisäksi 12 kuukauden rahapalkkaa vastaava summa.

9.1.3 OP Osuuskunnan johtokunnan palkitsemista koskevat periaatteet

OP Osuuskunnan johtokunnan jäsenten, muiden pääjohtajan suorien alaisten, tarkastusjohtajan sekä compliancesta vastaavan johtajan palkasta, palkkioista ja muista eduista päättää OP Osuuskunnan hallintoneuvoston keskusyhteisökonsernin johdon nimitysvaliokunta. Kunakin em. henkilön toimisuhteen ehdot on määriteltä kirjallisessa johtajasopimuksessa, jonka hallintoneuvosto on hyväksynyt.

OP Osuuskunnan johtokunnan jäsenten sekä tarkastusjohtajan palkitseminen muodostuu kolmesta osasta: 1) peruspalkka (rahapalkka ja luontoisedut, perustana tehtävän vaativuus ja henkilön osaaminen ja suoriutuminen) 2) lyhyen aikavälin tuloksiin perustuva palkitseminen (tulospalkkiot, perustana vuosisuunnitelman tavoitteiden toteutuminen) sekä 3) pitkän aikavälin tuloksiin perustuva palkitseminen (OP Ryhmän yhteinen johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä, perustana ryhmän yhteiset strategiset tavoitteet ja niiden toteutuminen).

Ennen vuotta 2018 aloittaneiden johtokunnan jäsenten ja tarkastusjohtajan eläkeikä on 63 vuotta. Vuonna 2018 aloittaneiden johtokunnan jäsenten eläkeikä vastaa TyEL:n alinta vanhuuseläkeikää. Eläke-etuudet määräytyvät eläkelakien ja OP Ryhmän omien eläkejärjestelmien mukaisesti.

Johtokunnan jäsenten lisäeläketurva on hoidettu OP-Eläkesäätiössä ja OP-Henkivakuutuksen lisäeläkevakuutuksella.

Johtokunnan jäsenten ja tarkastusjohtajan kohdalla työnantajan noudattama irtisanomisaika on 6 kuukautta. Työsuhteen päättyessä johtajasopimuksissa erikseen määritellyissä tilanteissa johtokunnan jäsenille maksetaan irtisanomisaajan palkan lisäksi enintään 6 kuukauden rahapalkkaa vastaava summa.

9.1.4 OP Ryhmän lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmät

Lyhyen aikavälin palkitsemisen tavoitteena on ohjata, sitouttaa ja kannustaa henkilöstöä yrityksen vuositavoitteiden toteuttamiseen ja tuloksellisuuteen, varmistaa strategiasta johdettujen tavoitteiden saavuttaminen sekä palkita haastavien tavoitteiden saavuttamisesta ja

ylittämisestä. Lyhyen aikavälin palkitsemisen järjestelmissä ansaintajaksot vaihtelevat 1–12 kuukauden välillä.

Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmät perustuvat vuositavoitteista johdettuihin mittareihin. Mittarit voivat olla ryhmä-, yritys-, osasto- tai henkilötasoisia. Lyhyen aikavälin palkkiota muodostuu asetettujen mittareiden saavuttamisesta tai niiden ylittämisestä. Henkilökohtaisen suoriutumisen lisäksi palkkion maksun edellytyksenä ovat ryhmä- ja/tai yritystasoisten palkitsemisen reunaehtojen toteutuminen.

OP Ryhmään kuuluvat osuuspankit päättävät omalta osaltaan lyhyen aikavälin palkitsemisen tavoitteista ja mittareista OP Osuuskunnan hallintoneuvoston ohjeistuksen pohjalta. OP Osuuskunnan johtokunta päättää palkitsemisesta keskusyhteisökonsernin osalta, ja keskusyhteisökonserniin kuuluvien yritysten hallitukset vahvistavat yrityksen kuulumisen keskusyhteisökonsernin palkitsemisjärjestelmään.

Osuuspankkien lyhyen aikavälin palkitseminen perustuu pankkitasoihin yhteisiin tavoitteisiin sekä henkilökohtaisiin tavoitteisiin. Mittaristossa näkyy vahvasti mm. asiakaskokemus, myynti sekä strategiasta johdetut kasvun ja digitaalisuuden tavoitteet.

Palkitsemisen ryhmätasoisena reunaehtona on, että maksuhetkellä Ryhmän CET1-vakavaraisuus on yli EKP:n asettaman CET1-puskurin +3 %. Keskusyhteisön palkitsemisjärjestelmässä tulokortin mittareiden perusteella ansaitun palkkion lopulliseen määrään vaikuttaa lisäksi OP Ryhmän tulos ennen veroja, OP Ryhmän operatiiviset kulut sekä asiakaskokemus. Palkkiota ei makseta, mikäli henkilön työsuhde on päättynyt ennen palkkion maksua. Osuuspankeissa lyhyen aikavälin palkkion maksun edellytyksenä on, että pankin asiakasliiketoiminta on voitollista.

Lyhyen aikavälin palkkiot maksetaan pääsääntöisesti rahana. OP Ryhmän riskiasemaan vaikuttavien henkilöiden kohdalla noudatetaan lainsäädännön edellyttämiä vaatimuksia palkkioiden maksun lykkäämisestä sekä suorittamisesta osin muulla instrumentilla kuin rahana muuttuvien palkkioiden ylittäessä määritellyn tason.

Kussakin organisaatiossa palkkiojärjestelmästä vastaava päätöksentekoeelin voi harkintansa mukaan muuttaa lyhyen palkitsemisjärjestelmänsä ehtoja, purkaa sen kesken vuoden tai lykätä palkkion maksua, jos olosuhteiden muutokset johtaisivat järjestelmää sovellettaessa yrityksen kannalta kohtuuttomaan lopputulokseen. Osuuspankki tai keskusyhteisökonserni voi olla maksamatta palkkiota osittain tai kokonaan, jos organisaation taloudellinen asema ei salli palkkioiden maksamista.

Henkilön tulokortin perusteella ansaittua palkkiota alennetaan ennen palkkion maksua, mikäli ryhmässä tai tehtävässä noudatettavia sitovia sisäisiä ohjeita tai sääntelyn vaatimuksia ei ole huomioitu ja riskienhallinnallisia elementtejä on toteutunut. Maksettu palkkio voidaan myös periä kokonaan tai osittain takaisin, jos henkilö on syyllistynyt väärinkäytöksiin, tahallisesti vaarantanut liiketoiminnan tulevaisuutta tai rikkonut lakia.

9.1.5 OP Ryhmän johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä

Johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä koostuu kolmen vuoden ansaintajaksoista ja sen piiriin kuuluu OP Ryhmässä noin 320 henkilöä.

Ansaintajakso 2014–2016

Ensisijaiset tavoitemittarit ansaintajaksolla 2014–2016 olivat keskittäjäasiakkaiden määrän kasvu, OP Ryhmän tulos ennen veroja sekä ryhmän ydinvakavaraisuus (CET1). Lisäksi järjestelmä huomioi kannattavuuden (taloudellisen pääomavaateen tuotto) ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain mukaisen nk. rava-vakavaraisuuden. Palkkiota ei makseta, jos ryhmän rava-vakavaraisuus maksuhetkellä alittaa palkitsemisen vähimmäistason 130 prosenttia.

Ansaintajaksolla 2014–2016 oli mahdollista ansaita vuosittain 2–8 kuukauden säännöllistä ennakonpidätyksen alaista palkkaa vastaava palkkio. Palkkio maksetaan henkilölle kolmessa erässä vuosina 2018–2020 rahana. Mikäli henkilö kuuluu riskipositioon ja muuttuvan palkkion kokonaismäärä ylittää sääntelyn määrittelemän tason, maksetaan palkkio neljässä erässä vuosina 2018–2021 (johtokunnan jäsenille ja tarkastusjohtajalle kuudessa erässä vuosina 2018–2023) osittain OP Yrityspankin liikkeeseen laskeman debenttuurin arvoon sidottuna.

Palkkion maksamiseen liittyy työ- tai toimisuhteen voimassaoloa koskevia ehtoja sekä suojautumiskieltoon ja odotusaikaan liittyviä ehtoja.

Ansaintajakso 2017–2019

Vuoden 2017–2019 järjestelmän tavoitteet ovat voimassa olevan strategian mukaiset ja ne perustuvat OP Ryhmän tulokseen ennen veroja, asiakaskokemukseen sekä digitaaliseen asiointiin. Palkkiota ei makseta, jos ryhmän CET1-vakavaraisuus on alle EKP:n asettaman CET1-puskurin +3 %.

Ansaintajaksolla 2017–2019 on mahdollista ansaita vuosittain 1–8 kuukauden säännöllistä ennakonpidätyksen alaista palkkaa vastaava palkkio. Palkkio maksetaan henkilölle neljässä erässä vuosina 2020–2023 rahana. Mikäli henkilö kuuluu riskipositioon ja muuttuvan palkkion kokonaismäärä ylittää sääntelyn määrittelemän tason, maksetaan palkkio neljässä erässä vuosina 2020–2023 (johtokunnan jäsenille ja tarkastusjohtajalle kuudessa erässä vuosina 2020–2025) osittain OP Yrityspankin liikkeeseen laskeman debenttuurin arvoon sidottuna.

Palkkion maksamiseen liittyy työ- tai toimisuhteen voimassaoloa koskevia ehtoja sekä suojautumiskieltoon ja odotusaikaan liittyviä ehtoja.

9.1.6 OP Ryhmän henkilöstön pitkän aikavälin palkitseminen

Henkilöstön pitkän aikavälin palkitseminen toteutetaan OP Ryhmän henkilöstörahaston kautta. Jäsenyys henkilöstörahastossa perustuu työsuhteeseen. Kaikki ne henkilöt, jotka ovat vakituisessa tai määräaikaisessa työsuhteessa henkilöstörahastoon kuuluvaan OP Ryhmän yritykseen, ovat rahaston jäseniä (pl. johdon pitkän aikavälin palkitsemisen piiriin kuuluvat henkilöt).

Henkilöstön pitkän aikavälin palkitsemisen perustana on OP Ryhmän yhteisten strategisten tavoitteiden saavuttaminen. Henkilöstörahaston ryhmätason tavoitteet ja tavoitemittarit ovat yhtenevät kulloinkin voimassa olevan johdon pitkän aikavälin järjestelmän tavoitteiden kanssa. OP Ryhmän henkilöstörahastoon kuuluvan yrityksen hallitus päättää vuosittain henkilöstörahastoon siirrettävistä voittopalkkioista.

9.1.7 OP Ryhmän riskiasemaan vaikuttavien henkilöiden palkitseminen

Vakavaraisuusasetuksen edellyttämät tiedot OP Ryhmän riskiasemaan vaikuttavien henkilöiden palkitsemisesta julkaistaan vuosittain OP:n verkkosivuilla.

9.2 Johtokunnan palkat ja luontaisedut vuonna 2018

OP Ryhmän pääjohtaja Timo Ritakalliolle maksettiin vuonna 2018 palkkaa 613 791 euroa ja luontoisetuja 21 750 euroa. OP Ryhmän edelliselle pääjohtajalle Reijo Karhiselle maksettiin vuonna 2018 palkkaa 203 243 euroa ja luontoisetuja 1 525 euroa sekä vuodelta 2017 kertyneitä lyhyen aikavälin palkkioita 125 050 euroa eli yhteensä 329 818 euroa. Vuosilta 2014–2016 kertyneitä pitkän aikavälin palkkioita maksettiin vuonna 2018 viivästettynä 180 931 euroa.

Muiden johtokunnan jäsenten ja tarkastusjohtajan palkat olivat 2 930 411 euroa ja luontaisedut 117 735 euroa. Vuosilta 2014–2017 kertyneitä lyhyen ja pitkän aikavälin palkkioita maksettiin 885 743 euroa. Yhteensä palkkoja ja palkkioita maksettiin muille johtokunnan jäsenille ja tarkastusjohtajalle 3 933 889 euroa.

Palkat ja palkkiot sisältävät vuodelta 2017 ansaituista tulospalkkioista vuonna 2018 maksetun osuuden sekä johdon pitkäaikavälin palkitsemisjärjestelmän vuosilta 2014–2016 ansaittujen palkkioiden vuonna 2018 maksetun osuuden. Pääjohtajan ja johtokunnan jäsenten vuodelta 2017 ansaitsemista lyhyen aikavälin tulospalkkioista ei ole lykätty erää myöhemmin maksettavaksi. Lykkäämismenettely perustuu luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) mukaiseen menettelyyn, joka on kuvattu OP Ryhmän IFRS-tilinpäätöksen 2018 muuttuvaa palkitsemista koskevassa liitteessä 50.

Pääjohtaja Timo Ritakallion eläkeikä on 65 vuotta. Ennen vuotta 2018 aloittaneiden johtokunnan jäsenten sekä tarkastusjohtajan eläkeikä on 63 vuotta ja vuonna 2018 aloittaneiden johtokunnan jäsenten eläkeikä on alin TyEL:n vanhuuseläkeikää vastaava ikä. Eläke-etuudet määräytyvät eläkelakien ja OP Ryhmän omien eläkejärjestelmien mukaisesti. Johtokunnan jäsenten ja tarkastusjohtajan lisäeläketurva on hoidettu OP-Eläkesäätiössä ja OP-Henkivakuutuksen lisäeläkevakuutuksella.

Vuoden 2018 osalta lisäeläkevakuutuksen maksut olivat 1 748 486 euroa. Johtokunnan lisäeläkejärjestelmän muutosten vuoksi osa vuodelle 2017 kohdistuvista kustannuksista tuli maksettavaksi vuonna 2018.

Pääjohtaja kuuluu OP Eläkesäätiön lisäeläketurvan piiriin. Säätiössä karttuneen eläkkeen voi ottaa maksuun myös ennen sääntöjen mukaista vanhuuseläkettä ns. vapaakirjaeläkkeenä, jos työsuhde OP Ryhmässä päättyy. Pääjohtaja Reijo Karhinen jäi johtajasopimuksensa mukaiselle eläkkeelle täyttäessään 63 vuotta tammikuussa 2018. OP-Eläkesäätiö on perinyt Karhisen lisäeläkevastuun kasvusta vuonna 2018 kertamaksuna yhteensä 534 539 euroa.

Lisäeläkekustannukset on julkistettu EBA:n vuosittain keräämissä palkitsemista koskeissa tiedoissa Euroopan parlamentin ja neuvoston vakavaraisuusasetuksen 575/2013 ja direktiivin 2013/36 mukaisesti.

Sekä pääjohtajan että muiden johtokunnan jäsenten ja tarkastusjohtajan osalta työnantajan noudattama irtisanomisaika on 6 kuukautta. Työsuhteen päättyessä johtajasopimuksissa erikseen määritellyissä tilanteissa pääjohtajalle maksetaan irtisanomisajan palkan lisäksi enintään 12 kuukauden rahapalkkaa vastaava summa ja muille johtokunnan jäsenille ja tarkastusjohtajalle enintään 6 kuukauden rahapalkkaa vastaava summa.

	Säännöllinen rahapalkka	Luontoisedut	Vuodelta 2017 ansaittu, vuonna 2018 mak- settu lyhyen aikavälin tu- lospalkkio	2018 mak- setut palkat, palkkiot ja luontoisedut yhteensä	Pitkän aikavä- lin palkitsemis- järjestelmästä vuosilta 2014– 2016 ansaitun palkkion vuonna 2018 maksettu osuus (*)	2018 maksetut palkat, palkkiot ja luontoisedut sekä maksettu lykätty ja pitkän aikavälin järjestelmän palk- kio yhteensä
Timo Ritakallio (1.3.– 31.12.2018)	613 791	21 750	-	635 541	-	635 541
Tony Vepsäläinen	617 988	13 020	91 768	722 776	100 120	822 296
Vesa Aho (1.11.–31.12.2018)	55 960	40	-	56 000	-	56 000
Katja Keitaanniemi (6.8.– 31.12.2018)	160 598	97	-	160 695	-	160 695
Olli Lehtilä	333 571	35 815	37 700	407 086	56 209	463 296
Juho Malmberg (11.6.– 31.12.2018)	167 530	140	-	167 670	-	167 670
Harri Nummela	373 796	11 400	35 530	420 726	69 110	489 836
Tiia Tuovinen (11.6.– 31.12.2018)	124 265	6 405	-	130 670	-	130 670
Leena Kallasvuo	190 638	11 340	28 662	230 640	29 827	260 467
Reijo Karhinen (1.1.–31.1.2018)	203 243	1 525	125 050	329 818	180 931	510 749
Jouko Pölönen (1.1.–30.4.2018)	185 604	3 920	48 832	238 356	-	238 356
Karri Alameri (1.1.–10.6.2018)	127 728	4 572	56 496	188 796	25 409	214 205
Jari Himanen (1.1.–6.5.2018)	97 938	7 556	52 440	157 934	33 479	191 413
Harri Luhtala (1.1.–31.10.2018)	217 957	10 950	32 493	261 400	45 234	306 634
Erik Palmén (1.1.–10.6.2018)	104 018	-	40 916	144 934	32 042	176 976
Carina Geber–Teir (1.1.– 10.6.2018)	89 085	6 090	38 845	134 020	-	134 020
Outi Taivainen (1.1.–10.6.2018)	83 735	6 390	30 631	120 756	-	120 756

*) Sisältää vuonna 2018 maksetun osuuden vuosina 2014–2016 ansaituista pitkän aikavälin palkkioista. Lykättyjen erien maksaminen edellyttää erillistä päätöstä.

OP Ryhmän sijoituspalvelua tarjoavilla yhteisöillä, kuten jäsenluottolaitoksilla, on sisäpiiri- ja kaupankäyntiohjeistus osana OP Ryhmän sisäpiiriohjeistusta. Ohjeet sisältävät määräyksiä sisäpiiritiedosta, kielletystä sisäpiiritiedon käytöstä ja ilmaisemisesta, sisäpiiritiedon julkistamisesta, julkisista sisäpiirirekistereistä, ei-julkisista sisäpiiriluetelloista, johtohenkilöiden luetteloiden sekä liiketoimien ilmoittamisesta ja julkistamisesta, sisäpiiriläisiä koskevista kaupankäyntirajoituksista sekä sisäpiirihallinnosta. Lisäksi ohjeissa käsitellään vaikuttavassa asemassa olevia henkilöitä koskevia rajoituksia ja rajoitusten noudattamista koskevan valvonnan järjestämistä.

Lisäksi OP Ryhmässä arvopaperien liikkeeseenlaskijana toimivilla OP Yrityspankki Oyj:llä ja OP-Asuntoluottopankki Oyj:llä on erillinen sisäpiiri- ja kaupankäyntiohje liikkeeseenlaskijaroolissa toimimisesta. Näillä yhtiöillä on rahoitusvälineen liikkeeseenlaskijan johtohenkilöiden sisäpiiriluetelot. Lisäksi henkilöt, joilla katsotaan olevan jatkuva pääsy kaikkeen OP Yrityspankki Oyj:n liikkeeseen laskemiin arvopapereihin liittyvään sisäpiirintietoon, kuuluvat OP Yrityspankki Oyj:n pysyvään ei-julkiseen sisäpiiriluetelloon.

Sisäpiiri- ja kaupankäyntiohjeet perustuvat muun muassa arvopaperimarkkinoita koskevaan lainsäädäntöön kuten Markkinoiden väärinkäyttöasetukseen, Finanssivalvonnan antamaan sääntelyyn ja Nasdaq Helsingin pörssiyhtiöiden sisäpiiriohjeeseen.

Ohjeiden tarkoituksena on edistää arvopaperimarkkinoilla toimivien luottamusta OP Ryhmän, OP Yrityspankki Oyj:n ja OP-Asuntoluottopankki Oyj:n toimintaan.

OP Lakiasiat ylläpitää OP Ryhmään kuuluvien yhteisöjen julkisia sisäpiirirekistereitä, vaikuttavassa asemassa olevien rekistereitä sekä arvopaperien liikkeeseenlaskijoina toimivien OP Yrityspankki Oyj:n ja OP-Asuntoluottopankki Oyj:n osalta yritys kohtaista pysyvää sisäpiiriluetteloa ja johtohenkilöiden luetteloita. Sisäpiirirekistereiden ylläpito on järjestetty Euroclear Finland Oy:n ylläpitämän SIRE-järjestelmän sekä OP Ryhmän SIPI-järjestelmän kautta.

OP Ryhmään kuuluvat yhtiöt pitävät tarvittaessa itse hankekohtaisia sisäpiiriluettoja.

OP Ryhmän jäsenpankkien toimintaan luottolaitoksena kuuluu osallistuminen asiakkaiden tekemiin arvopaperikauppoihin tai muihin arvopapereita koskeviin järjestelyihin. Jäsenpankit ja niiden johto- ja toimihenkilöt voivat saada myös rahoitusjärjestelyjen yhteydessä tai osana pankin muuta tavanomaista toimintaa asiakasyrityksiä koskevia sisäpiirintietoja. Muun muassa mainituista syistä jäsenpankit ja niiden johto- ja toimihenkilöt ovat laissa tarkoitettun sisäpiirisääntelyn alaisia.

Sisäpiiriasioista järjestetään säännöllisesti koulutusta. Koulutus ajoitetaan erityisesti sisäpiiriohjeistuksen muutostilanteisiin.

10.1 Sisäpiirirekisterien ja sisäpiiriluettojen julkisuus ja nähtävillä pito

Jokaisella on oikeus tutustua julkiseen sisäpiirirekisteriin ja saada kulujen korvaamista vastaan rekisterin tiedoista otteita ja jäljennöksiä. Luonnollisen henkilön henkilötunnus ja osoite sekä muun luonnollisen henkilön kuin sisäpiiriläisen nimi eivät kuitenkaan ole julkisia. Muiden kuin julkisten sisäpiirirekistereiden, kuten vaikuttavassa asemassa olevien rekisterin, pysyvän sisäpiiriluettojen tai hankekohtaisten sisäpiiriluettojen sisältämät tiedot eivät ole julkisia. Otteita ja jäljennöksiä julkisesta sisäpiirirekisteristä voi tilata OP Lakiasiat, Henkilö- ja pk-yritysassiakkaiden varallisuudenhoidon juridiikka -yksiköstä. Yksilöidyt tietojenluovutuspyynnöt pyydetään toimittamaan kirjallisesti osoitteella:

OP Lakiasiat
Henkilö- ja pk-yritysassiakkaiden varallisuudenhoidon juridiikka
PL 1068
00013 OP

11 TIEDONANTOPOLITIikka

OP Osuuskunnan tytäryhtiöt OP Yrityspankki Oyj ja OP-Asuntoluottopankki Oyj vastaavat OP Ryhmän varainhankinnasta raha- ja pääomamarkkinoilta. OP Ryhmään kuuluvien yhteisöjen liikkeeseen laskemat arvopaperit ovat kaupankäynnin kohteena Nasdaq Helsingin ohella tai sijaan Euronext Dublinissa, London Stock Exchangessa, SIX Swiss Exchangessa tai muissa arvopaperipörssissä. OP Yrityspankki on myös laskenut liikkeeseen listaamattomia joukkovelkakirjalainoja ja/tai sijoitustodistuksia Suomen, Englannin ja Japanin markkinoille.

OP Ryhmä, OP Yrityspankki ja OPA noudattavat tiedonantopolitiikkassaan lainsäädäntöä, asetuksia sekä muuta sitovaa sääntelyä, Nasdaq Helsingin sekä soveltuvin osin muiden pörssien sääntöjä sekä Finanssivalvonnan ja Euroopan Arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) määräyksiä ja ohjeita. Edellisten lisäksi OP Ryhmän viestinnässä huomioidaan Corporate Governance -ohjeistus ja ryhmän Hyvän liiketavan periaatteet (Code of Business

Ethics).

OP Osuuskunnan johtokunnan 8.5.2018 ja OP Yrityspankin ja OPAn hallitusten 1.8.2018 hyväksymää tiedonantopolitiikkaa (disclosure policy) sovelletaan joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskijoiden (OP Yrityspankki ja OPA) ja OP Ryhmän tiedottamisen toimintaperiaatteisiin ja -tapoihin.

OP Osuuskunnan tehtävänä on huolehtia myös OP Yrityspankin ja OPAn osalta lainmukaisen tiedonantovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen julkistamisesta, jakelusta ja saatavilla pidosta. Tytäryhtiöt raportoivat ja julkaisevat erikseen omat osavuositarkastuksensa, toimintakertomuksensa ja tilinpäätöksensä. OP Osuuskunta tiedottaa muista tiedonantovelvollisuuden piiriin kuuluvista asioista tytäryhtiöiden puolesta ja nimissä. Käytännössä tiedotteet annetaan tällöin OP Ryhmän ja liikkeeseenlaskijan nimissä. Tiedottaminen arvioidaan OP Yrityspankin ja OPAn liikkeeseen laskemien arvopapereiden osalta liikkeeseenlaskijakohtaisesti. Vastuu liikkeeseenlaskijan tiedonantovelvollisuuden täyttämisestä on kullakin liikkeeseenlaskijalla.

Tiedonantopolitiikassa on kuvattu ne keskeiset toimintaperiaatteet ja -tavat, joiden mukaisesti OP Ryhmä ja liikkeeseenlaskijat kommunikoivat pääomamarkkinoiden markkinaosapuolien ja muiden sidosryhmien kanssa. Poliitikassa kuvataan lisäksi lainmukaisen tiedonantovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen julkistamista, jakelua ja saatavilla pitoa. OP Ryhmä arvioi ryhmän tiedonantopolitiikan johdonmukaisuutta, toimivuutta ja riittävyyttä säännöllisesti vähintään vuosittain.

OP Ryhmän viestinnän tehtävänä on edistää ryhmän liiketoimintaa välittämällä oikeaa tietoa ryhmän tavoitteista ja toiminnasta kaikille sidosryhmille. Ulkoisen ja sisäisen viestinnän tavoitteena on tukea ryhmän strategiaa ja liiketoiminnallisia tavoitteita sekä rakentaa ja ylläpitää osaltaan vahvaa ja vastuullista yrityskuvaa ja edistää ryhmän yhteistoimintaa. Sekä ulkoinen että sisäinen viestintä ovat tosiasioihin pohjautuvia ja antavat oikean kuvan esitettävistä asioista.

Tiedonantopolitiikka on julkaistu internetsivuilla www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Viestintä- ja tiedonantopolitiikka. OP Ryhmän internetsivujen osoite on www.op.fi.

Yritysvastuu on tiivis osa OP Ryhmän liiketoimintaa ja osa ryhmän strategiaa. OP Osuuskunnan johtokunta päättää ryhmän yritysvastuun suuntaviivoista ja hyväksyy ryhmän vastuullisuusohjelman. Yritysvastuu kuuluu ylimmässä johdossa viestintä- ja yhteiskuntasuhdejohtajan vastuualueelle. Johtokunnan kokoonpanossa ja jäsenten osaamisvaatimuksissa otetaan huomioon, että johtokunnassa on riittävästi vastuullisuusosaamista. Suoriutumista arvioidaan vastuullisuusohjelman tavoitteiden toteutumisen perusteella, joita tarkastellaan säännöllisesti johtokunnan vuosirytmien mukaisesti.

Vastuullisuustyötä ohjaavat keskusyhteisön johtokunnan vahvistamat vastuullisuuden linjaukset. Vastuu käytännön yritysvastuutyöstä on ryhmän yritysten hallituksilla ja johtoryhmillä, jotka toteuttavat yritysvastuuta omien päätöksentekoprosessiensa mukaisesti. Viestintä ja yhteiskuntasuhteet tukee ryhmän yhteisöjä ja toimintoja vastuullisuusohjelman toteuttamisessa sekä vuoropuhelussa sidosryhmien kanssa ja saattaa tarvittaessa sidosryhmien huolenaiheita johtokunnan tietoon.

OP Ryhmässä noudatetaan OP Osuuskunnan hallintoneuvoston hyväksymiä Hyvän liiketavan periaatteita (Code of Business Ethics). OP Ryhmä kunnioittaa ja noudattaa kansainvälisiä taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun periaatteita. Ryhmä on sitoutunut YK:n

Global Compact -aloitteen periaatteiden edistämiseen. OP Varallisuudenhoito on allekirjoittanut YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet. OP Ryhmä raportoi yritysvastuustaan säännöllisesti Global Reporting Initiative (GRI) -ohjeiston huomioiden.

13

HALLINNOINTIPERIAATTEIDEN PÄIVITYS

Säännöllisesti päivitettävä OP Ryhmän hallinnointi -osio on nähtävillä op.fi internet-sivuilla: www.op.fi > OP Ryhmä > Tietoa ryhmästä > Hallinnointi.